



LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

SPRIEDUMS

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

Rīgā 2011. gada 12. maijā

lietā Nr. 2010-56-03

Latvijas Republikas Satversmes tiesa šādā sastāvā: tiesas sēdes priekšsēdētājs Viktors Skudra, tiesneses Aija Branta un Kristīne Krūma, pēc biedrības „Zemes draugi” konstitucionālās sūdzības, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 85. pantu un Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu, 17. panta pirmās daļas 11. punktu, 19.² un 28.¹ pantu,

rakstveida procesā 2011. gada 12. aprīlī tiesas sēdē izskatīja lietu

„Par Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošo noteikumu Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” sadaļas, ko veido Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošo noteikumu Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi” grafiskā daļa „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, ciktāl tā attiecas uz Zaļkalna meža daļām un dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļām, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam”.

Konstatējošā daļa

1. Liepājas rajona Sakas pagasta padome 2003. gada 12. augustā pieņēma lēmumu par pagasta teritorijas plānojuma izstrādes uzsākšanu.

Teritorijas plānojuma izstrāde tika uzsākta saskaņā ar Ministru kabineta 2000. gada 5. decembra noteikumiem Nr. 423 „Noteikumi par teritorijas plānojumiem”.

2004. gada 26. novembrī stājās spēkā Ministru kabineta 2004. gada 16. novembra noteikumi Nr. 925 „Noteikumi par Liepājas rajona Sakas novada izveidošanu”, atbilstoši kuriem līdzšinējais Sakas pagasts tika apvienots ar Pāvilostas pilsētu.

2005. gada 23. februārī Sakas novada dome pieņēma lēmumu turpināt Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādi atbilstoši Ministru kabineta 2004. gada 19. oktobra noteikumiem Nr. 883 „Vietējās pašvaldības teritorijas plānošanas noteikumi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 883).

2006. gada 8. maijā Sakas novada dome Vides pārraudzības valsts birojam (turpmāk – Birojs) nosūtīja informāciju par izstrādājamo Sakas pagasta teritorijas plānojumu un lūdza izskatīt jautājumu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk – stratēģiskais novērtējums) procedūras piemērošanu. 2006. gada 19. maijā Birojs pieņēma lēmumu Nr. 78-p „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Pēc stratēģiskā novērtējuma veikšanas tika sagatavots Sakas pagasta teritorijas plānojuma vides pārskats (turpmāk – Vides pārskats).

2006. gada 28. decembrī Birojs sniedza atzinumu Nr. 88 „Par vides pārskatu Sakas novada Sakas pagasta teritorijas plānojumam” (turpmāk – Atzinums Nr. 88).

2007. gada 25. janvārī Sakas novada dome nolēma precizēt Sakas pagasta teritorijas plānojuma redakciju atbilstoši Atzinumam Nr. 88 un sagatavot teritorijas plānojuma ceturto redakciju.

2007. gada 30. augustā Sakas novada dome apstiprināja Sakas pagasta teritorijas plānojuma ceturto redakciju kā galīgo redakciju un nosūtīja to Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrijai (turpmāk – RAPLM) atzinuma saņemšanai.

2007. gada 29. novembrī RAPLM sniedza atzinumu Nr. 7.1-22/11795/9484, kurā citastarp norādīts, ka jāprecizē Sakas pagasta teritorijas

plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi (turpmāk – TIAN) atbilstoši normatīvo aktu prasībām.

Sakas novada dome veica RAPLM atzinumā norādītos labojumus un 2007. gada 27. decembrī vēlreiz apstiprināja Sakas novada Sakas pagasta teritorijas plānojuma ceturto redakciju kā galīgo redakciju. TIAN un grafisko daļu izdeva kā saistošos noteikumus Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”. 2008. gada 10. janvārī tika publicēts paziņojums laikrakstā „Latvijas Vēstnesis”, un 2008. gada 11. janvārī saistošie noteikumi stājās spēkā.

2008. gada 31. decembrī stājās spēkā Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Saskaņā ar tā 2. pielikuma 71. punktu tika izveidots Pāvilostas novads, kurā ietilpst Pāvilostas pilsēta, Sakas pagasts un Vērgales pagasts.

2009. gada 24. septembrī Pāvilostas novada dome izdeva saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem”, ar kuriem citastarp apstiprināja Sakas pagasta teritorijas plānojumu.

2. Pieteikuma iesniedzēja – biedrība „Zemes draugi” (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) – uzskata, ka Sakas pagasta teritorijas plānojums, ciktāl tas attiecas uz Zaļkalna meža daļām un dabas liegumam „Ziemeupe” piegulošā Akmeņraga meža daļām (turpmāk – apstrīdētās teritorijas), neatbilst Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 115. pantam. Sakas pagasta teritorijas plānojums aizskarot sabiedrības tiesības dzīvot labvēlīgā un ierastā vidē, iznīcinot nozīmīgas vides vērtības, ainavas un vietējo iedzīvotāju dzīvesveidu.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētajās teritorijās ar Sakas pagasta teritorijas plānojumu ieviestas izmaiņas piekrastes dabas teritoriju izmantošanā. Paredzot meža zemes transformēšanas un apbūves iespējas dabas liegumiem „Pāvilostas pelēkā kāpa” un „Ziemeupe” piegulošajās teritorijās, tiek radīta būtiska ietekme uz minētajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kas turklāt ir Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – *Natura 2000* teritorijas). Pieteikuma iesniedzēja un citas nevalstiskās organizācijas uz

to vērsušas RAPLM un Vides ministrijas uzmanību Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes laikā.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Sakas pagasta teritorijas plānojums apstiprināts bez pienācīgas pārliecināšanās, vai tas negatīvi neietekmēs dabas liegumus „Pāvilostas pelēkā kāpa” un „Ziemepe”, un līdz ar to ir pretrunā arī ar Latvijai saistošām Eiropas Savienības un starptautisko tiesību normām.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka Zaļkalna mežu un Akmeņraga mežu daudzi Pāvilostas iedzīvotāji izmanto rekreācijai. Akmeņraga bākas iedzīvotāji augstu vērtējot savu gadu desmitos nostabilizējušos no ārpasaules nošķirto dzīvesveidu un aktīvi piedalījušies Sakas pagasta teritorijas plānojuma sabiedriskās apspriešanas procesā. Vietējo iedzīvotāju dzīvesveids un kultūrtelpa esot uzskatāma par nemateriālās kultūras mantojuma daļu, tāpēc tā esot aizsargājama atbilstoši normatīvajiem aktiem un atzīstama par vienu no ilgtspējīgas attīstības stūrakmeņiem. Iedzīvotājiem esot tiesības uz noteiktu vides kvalitāti un pamats paļauties uz to, ka vides stāvoklis tiks saglabāts un uzlabots.

2.1. Konstitucionālajā sūdzībā minēts, ka dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” robežojas un veido unikālu ainavu kopā ar daudziem aizsargājamiem biotopiem, kas nav iekļauti liegumā: dabisko priežu mežu, embrionālām kāpām, priekškāpām un reti sastopamo mitro pludmali ar avotiem.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka pašvaldība, uzsākot teritorijas plānojuma izstrādi, sākotnēji nebija paredzējusi veikt stratēģisko novērtējumu. 2006. gadā, citastarp Pieteikuma iesniedzējas lūgumu dēļ, stratēģiskais novērtējums tomēr esot veikts.

Pieteikuma iesniedzēja vairākkārt aicinājusi Sakas novada domi ievērot institūciju ieteikumus par teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidu noteikšanu Sakas pagasta teritorijas plānojumā, kā arī par nepieciešamību novērst pieļautos pārkāpumus būvniecībā, piemēram, „Kurzemes sētas” būvniecībā krasta kāpu aizsargjoslā ietilpstošajos nekustamajos īpašumos „Mežkalni” un „Spīguļi”. Sakas novada dome šos priekšlikumus un iebildumus

neesot ņēmusi vērā. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, šāds plānotās (atļautās) teritorijas izmantošanas veids noteikts, lai panāktu nelikumīgi uzbūvētās „Kurzemes sētas” legalizāciju.

2.2. Attiecībā uz dabas liegumam „Ziemupe” piegulošā Akmeņraga meža daļām pieteikumā norādīts, ka ar Sakas pagasta teritorijas plānojumu iedzīvotājiem esot sniegta „nepatiesa telpiskā vīzija un teritorijas koptēls”. Iedzīvotāji esot maldināti, jo Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskās daļas kartē, kurā noteikta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, dabas liegumam „Ziemupe” piegulošās teritorijas iezīmētas zaļā krāsā, apzīmējot ar to mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas. Savukārt TIAN šajās teritorijās paredzot arī apbūvi, kas pēc būtības nav raksturīga mežsaimniecībā izmantojamām teritorijām.

Tādējādi Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes un apstiprināšanas laikā pašvaldība, pirmkārt, neesot pildījusi savu pienākumu pilnībā informēt sabiedrību par teritorijas plānojuma izstrādes mērķiem un neesot noskaidrojusi sabiedrības viedokļus, otrkārt, neesot izvērtējusi šos viedokļus un, treškārt, neesot līdzsvarojusi intereses. Esot pārkāpts arī viens no teritorijas plānošanas principiem – atklātības princips, kas paredz, ka teritorijas plānojums tiek izstrādāts, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka ar 2007. gada 13. augusta vēstuli Nr. 1-16/Zjur-78 Valsts meža dienests apturējis transformācijas atļaujas astoņiem Sakas pagasta īpašumiem: „Mazākīši”, „Silākīši”, „Lielākīši”, „Jūrākīši”, „Priežākīši”, „Mežākīši”, „Jaunākīši” un „Smilšākīši”, jo nebija stājies spēkā Sakas pagasta teritorijas plānojums un nebija arī izstrādāts detālplānojums. 2009. gada 24. septembrī apstiprinātais detālplānojums šajā teritorijā paredzot retinātu ciemu, ko veidošot astoņi būvju kompleksi.

3. Institūcija, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Pāvilostas novada dome – nepiekrīt Satversmes tiesā iesniegtajam pieteikumam. Pēc tās ieskata,

Sakas pagasta teritorijas plānojums attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām atbilst Satversmes 115. pantam.

Pāvilostas novada dome uzskata, ka konstitucionālajā sūdzībā ietvertie apgalvojumi par to, ka Sakas pagasta teritorijas plānojums attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām aizskarot sabiedrības tiesības dzīvot labvēlīgā un ierastā vidē, izmantot piekrastes teritoriju neskarot dabu rekreācijas nolūkos, ka tas iznīcinot nozīmīgas vides vērtības, ainavas, vietējo iedzīvotāju dzīvesveidu utt., ir izteikti emocionāli un vispārīgi. Pieteikuma iesniedzējas vēlme panākt, lai dabas liegumiem „Pāvilostas pelēkā kāpa” un „Ziemepe” piegulošajās teritorijās būtu spēkā tādi paši vai pat stingrāki būvniecības ierobežojumi kā pašos dabas liegumos, nebalstoties ne uz vienu spēkā esošu normatīvo aktu vai zinātnisku pētījumu.

3.1. Attiecībā uz Zaļkalna meža daļām Pāvilostas novada dome paskaidro, ka TIAN šai teritorijai nosaka triju veidu plānoto (atļauto) izmantošanu: mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, tūrisma un rekreācijas teritorijas un tūrisma un rekreācijas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā.

Atbildes rakstā norādīts, ka atbilstoši Būvniecības likuma 3. panta pirmajai daļai zemesgabalu drīkst apbūvēt, ja apbūve tiek veikta citastarp saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu un tā sastāvā esošajiem apbūves noteikumiem. Savukārt atbilstoši TIAN 4.2. punktam jebkuru teritoriju atļauts izmantot būvju un to daļu izvietošanai saskaņā ar attiecīgās teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kā arī sabiedrisko apstādījumu ierīkošanai, inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu izvietošanai, ja to paredz teritorijas plānojums, detālplānojums vai būvprojekts, kā arī vietējās nozīmes ielas, uzņēmuma ceļa, māju ceļa vai piebraucamo ceļu ierīkošanai, ja to pamato ar detālplānojumu.

Līdz ar to šajā apstrīdētajā teritorijā varot veikt nevis jebkādu, bet vienīgi TIAN paredzētu apbūvi. Turklāt esot jāievēro Aizsargjoslu likuma 36. panta prasības, kas ierobežo būvniecību krasta kāpu aizsargjoslā. Pāvilostas novada dome uzskata par nepamatotiem Pieteikuma iesniedzējas

apgalvojumus, ka tiekot aizskartas vides intereses. Nekontrolēta būvniecība netiekot pieļauta.

Atbildes rakstā norādīts, ka Ministru kabineta 2010. gada 27. aprīļa noteikumu Nr. 394 „Dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” individuālie aizsardzības noteikumi” 9.7. punkts visā dabas lieguma teritorijā 42 hektāru platībā aizliedz veikt būvniecību, izņemot šo noteikumu 2. pielikumā minēto dabas tūrisma un izziņas infrastruktūras objektu būvniecību.

Attiecībā uz nekustamajiem īpašumiem „Mežkalni” un „Spīguļi”, kuri atrodas Zaļkalna mežā un kuros veikta, pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata, nelikumīgā „Kurzemes sētas” būvniecība, Pāvilostas novada dome norāda, ka neesot nekāda pamata apgalvojumiem par nelikumīgas būvniecības legalizēšanu ar teritorijas plānojumu. Aizsargjoslu likuma 36. pants šādu būvniecību atļaujot. „Kurzemes sētas” būvniecības procesā esot pieļauts nebūtisks procesuāls pārkāpums, kura dēļ būvatļauja anulēta, bet pēc tā novēršanas būvniecība turpināta un būve nodota ekspluatācijā.

3.2. Attiecībā uz dabas liegumam „Ziemupe” piegulošā Akmeņraga meža daļām Pāvilostas novada dome paskaidro, ka šai teritorijai noteikta divu veidu plānotā (atļautā) izmantošana: mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas un lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas.

Dabas liegumam „Ziemupe” neesot individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu, tāpēc uz to attiecoties Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumi Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Atbildes rakstā uzsvērts, ka dabas liegumu teritorijā „būvniecība kā tāda nav aizliegta”, bet tikai ierobežota. Arī Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes un apstiprināšanas laikā spēkā bijušajos Ministru kabineta 2003. gada 22. jūlija noteikumos Nr. 415 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” esot paredzēts, ka apbūve dabas liegumā pieļaujama atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam, ievērojot normatīvajos aktos un dabas aizsardzības plānā noteikto kārtību un ierobežojumus. Pēc Pāvilostas novada domes ieskata, „veidojas absurda situācija”, jo Pieteikuma iesniedzēja prasa

noteikt dabas liegumam „Ziemupe” piegulošajās teritorijās stingrākus izmantošanas aprobežojumus nekā pašā dabas liegumā. Lai noteiktu šādus papildu aprobežojumus teritorijas plānojumā un nepārkāptu Satversmes 105. pantu, „pašvaldībai būtu īpaši jāpamato šāds aprobežojums, balstoties uz zinātniskiem pētījumiem vai deleģējumu normatīvajos aktos”. Turklāt starp dabas liegumu „Ziemupe” un apstrīdēto teritoriju atrodies pašvaldības autoceļš, kas „reāli dabā nodala šīs teritorijas”, un atbilstoši TIAN šajā teritorijā neesot paredzēta „videi nedraudzīgu vai piesārņojošu objektu būvniecība”. Lai aizsargātu neskarto dabu, tostarp īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamās biotopus, saskaņā ar normatīvo aktu prasībām tiekot izveidotas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, piemēram, dabas liegums „Ziemupe”.

Atbildes rakstā norādīts, ka meža zemes transformāciju regulē Meža likums un Ministru kabineta 2004. gada 28. septembra noteikumi Nr. 806 „Meža zemes transformācijas noteikumi”. Saskaņā ar šiem normatīvajiem aktiem meža zemes transformāciju citastarp varot veikt, ja tas nepieciešams ēku un būvju būvniecībai vai sporta un kultūras objektu ierīkošanai, kā arī teritorijas labiekārtošanai. Meža zemes transformācija esot veicama, ievērojot normatīvajos aktos par dabas un vides aizsardzību noteiktos ierobežojumus un saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu. Turklāt šajā gadījumā, ņemot vērā Aizsargjoslu likumā noteikto zemesgabala minimālo platību un TIAN paredzēto pieļaujamo transformējamās meža zemes platību, iespējamā transformējamā un apbūvējamā platība Akmeņraga meža daļās nekādi nevarot pārsniegt 11,66 procentus no zemesgabala kopējās platības.

Arī Aizsargjoslu likuma 36. panta pirmās daļas 2. punkts ļaujot veikt apbūvi ārpus pilsētām un ciemiem saskaņā ar pašvaldības teritorijas plānojumu. Līdz ar to apbūves iespējas šajā apstrīdētajā teritorijā neesot pretrunā ar normatīvo aktu prasībām un pašvaldība esot tiesīga saskaņā ar teritorijas plānojumu paredzēt apbūvi šajā meža teritorijā.

Pāvilostas novada dome arī norāda, ka 2009. gada 24. septembrī ar saistošajiem noteikumiem Nr. 6 apstiprināts detālplānojums astoņiem

nekustamajiem īpašumiem („Mazākīši”, „Silākīši”, „Lielākīši”, „Jūrākīši”, „Priežākīši”, „Mežākīši”, „Jaunākīši” un „Smilšākīši”), taču tas neesot darīts teritorijas plānojuma izstrādes procesa ietvaros, tāpēc detālplānojuma apstiprināšana nevarot būt par pamatu teritorijas plānojuma daļas atzīšanai par prettiesisku.

Pāvilostas novada dome uzskata, ka Biroja rekomendācijas sakarā ar Vides pārskatu ir tikai ieteikumi, kurus pašvaldība var arī neņemt vērā. Stratēģiskais novērtējums esot veikts pienācīgā kārtībā, un to atzinis arī Birojs. Arī RAPLM nekādus būtiskus pārkāpumus savā atzinumā par Sakas pagasta teritorijas plānojuma galīgo redakciju neesot konstatējusi.

Līdz ar to neesot nekāda pamata Sakas pagasta teritorijas plānojumu attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām atzīt par neatbilstošu Satversmes 115. pantam.

4. Pieaicinātā persona – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk – VARAM) –, kas kopš 2011. gada 1. janvāra pilda RAPLM un Vides ministrijas funkcijas, norāda, ka RAPML sniegusi divus atzinumus par Sakas pagasta teritorijas plānojuma redakciju, kā arī atzinumu par Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12. Sakas pagasta teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā RAPLM iebildes kopumā esot novērstas, un pieļautās neprecizitātes nevarot atzīt par pamatu tam, lai Sakas pagasta teritorijas plānojumu uzskatītu par prettiesisku.

VARAM atzīst, ka ministrijas atzinums par teritorijas plānojumu pašvaldībai ir rekomendējošs. Pašvaldība izvērtē ministrijas iebildumus un, sniedzot attiecīgu pamatojumu, izlemj, ņemt vai neņemt tos vērā. Noteikumi Nr. 883 neesot prasījuši teritorijas plānojuma dokumentācijai pievienot ziņojumu par ministrijas atzinumā norādīto iebildumu ņemšanu vērā vai noraidīšanu.

VARAM norāda, ka Aizsargjoslu likums nevis vispār aizliedz būvniecību Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, bet nosaka

tai konkrētus ierobežojumus. Pēc ministrijas ieskata, krasta kāpu aizsargjoslā ietilpstošajām apstrīdēto teritoriju daļām Sakas pagasta teritorijas plānojumā noteiktā plānotā (atļautā) izmantošana ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. panta pirmās daļas 2. punktu. Saskaņā ar TIAN 6.8. punktu tūrisma un rekreācijas teritorijās krasta kāpu aizsargjoslā jaunizveidojamā zemesgabala minimālā platība ir 1,5 hektāri, savukārt saskaņā ar likumu tai jābūt vismaz trīs hektārus lielai. Aizsargjoslu likuma tiesiskais regulējums esot primārs.

VARAM uzskata, ka teritorijas plānošanas jomā institūcijas ar pašvaldību sadarbojas, izvirzot teritorijas plānojuma izstrādes nosacījumus un sniedzot atzinumus par sagatavoto teritorijas plānojuma redakciju savas kompetences ietvaros. Konkrētajā situācijā teritorijas plānojuma atbilstību Aizsargjoslu likumam un citiem vides un dabas aizsardzību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem esot bijis jāizvērtē Valsts vides dienesta Liepājas reģionālajai vides pārvaldei un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas administrācijai.

VARAM norāda, ka Sakas novada teritorijas plānojumā noteiktās teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas ietekme uz *Natura 2000* teritorijām tika izvērtēta stratēģiskajā novērtējumā. Lai gan stratēģiskā novērtējuma sagatavošanas laikā dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” vēl neesot bijis izveidots, pašvaldība un teritorijas plānojuma izstrādātāji par šāda dabas lieguma izveidi esot bijuši informēti un tas esot ņemts vērā, veicot stratēģisko novērtējumu. Vides pārskatā esot sniegtas rekomendācijas arī attiecībā uz dabas liegumu „Pāvilostas pelēkā kāpa” un tai piegulošo teritoriju. Pašvaldība tās esot ņēmusi vērā daļēji.

VARAM norāda, ka saskaņā ar TIAN tūrisma un rekreācijas teritorijās, kā arī tūrisma un rekreācijas teritorijās krasta kāpu aizsargjoslā ir obligāta detālpilnojumā procedūra, kas ietver antropogēno slodžu aprēķinu, monitoringa un apsaimniekošanas pasākumus, tāpēc dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa” piegulošajās teritorijās nedrīkst veikt būvniecību, neizvērtējot antropogēno slodzi. Saskaņā ar likuma „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” (turpmāk – Aizsargājamo teritoriju likums) 43. panta ceturto

daļu gadījumā, ja kāds no teritorijas plānojumā atļautajiem teritorijas izmantošanas veidiem, piemēram, būvniecība, tomēr būtiski ietekmētu *Natura 2000* teritoriju, tās ekoloģiskās funkcijas vai integritāti, pirms paredzētās darbības uzsākšanas esot jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

5. Pieaicinātā persona – Vides pārraudzības valsts birojs – norāda, ka stratēģiskā novērtējuma veikšanu regulē likums „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk – Novērtējuma likums), kā arī Ministru kabineta noteikumi.

Birojs informē, ka Atzinumā Nr. 88 ieteicis Sakas novada domei pirms teritorijas plānojuma galīgās redakcijas pieņemšanas un ciema robežu apstiprināšanas izvērtēt un ņemt vērā Vides pārskatā, Atzinumā Nr. 88 un sabiedriskās apspriešanas laikā izteiktās rekomendācijas. Pēc Biroja ieskata, šīs rekomendācijas atbilstoši Novērtējuma likuma 23.⁵ panta sestajā daļā noteiktajam uzskatāmas par iebildumiem pret plānošanas dokumentā paredzētajiem risinājumiem un to mērķis esot pievērst pašvaldības uzmanību iespējamām ietekmēm uz vidi un ieteikt optimālus risinājumus šo ietekmju novēršanai vai samazināšanai. Pašvaldībai šie iebildumi esot jāņem vērā, lemjot par plānošanas dokumenta apstiprināšanu, taču no likuma neizrietot, ka tie būtu obligāti. Normatīvais regulējums paredzot pašvaldības tiesības izvērtēt sniegtos priekšlikumus, vienlaikus darot sabiedrībai zināmu pieņemtā lēmuma pamatojumu.

Ieteikums par dabas liegumu „Pāvilostas pelēkā kāpa” un tam piegulošo teritoriju Atzinumā Nr. 88 ietverts ar mērķi nodrošināt potenciālās *Natura 2000* teritorijas aizsardzību. Attiecībā uz dabas liegumam piegulošo teritoriju Birojs paskaidro, ka „šobrīd pastāvošā tiesiskā situācija nevar tikt salīdzināta ar situāciju, kurā Birojs izteica savas rekomendācijas attiecībā uz potenciālo dabas liegumu”. Tā kā tobrīd neesot bijušas zināmas dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” robežas, ieteikts aizsargāt gan potenciālā lieguma, gan tam piegulošās teritorijas vides vērtības. Pēc Biroja ieskata, ieteikuma daļa par potenciālā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” un tam piegulošās teritorijas

iekļaušanu krasta kāpu aizsargjoslā vai noteikšanu par dabas pamatnes teritoriju bez apbūves nav skatāma atsevišķi no ieteikuma pirmās daļas par to, ka minētās teritorijas attīstība ierobežojama līdz brīdim, kad tiek noteikts konkrēts dabas lieguma statuss un robežas.

Attiecībā uz dabas liegumu „Ziemepe” Birojs atzinuma Nr. 88 3. punktā secinājis: ja tiek īstenoti Sakas pagasta teritorijas plānojumā un Vides pārskatā ietvertie pasākumi ietekmju mazināšanai, teritorijas plānojuma īstenošana neatstās tiešu būtisku negatīvu ietekmi uz šo *Natura 2000* teritoriju, tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti.

6. Pieaicinātā persona – Dabas aizsardzības pārvalde – Satversmes tiesu informē, ka dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” dabas aizsardzības plānā 2009. – 2019. gadam konstatēts, ka dabas lieguma teritoriju ieskauj Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājams biotops – mežainas jūrmalas kāpas, proti, Zaļkalna mežs. Ņemot vērā Zaļkalna meža bioloģisko vērtību, minētajā plānā ieteikts nodrošināt tam atbilstošu aizsardzību.

Dabas aizsardzības pārvalde secina, ka Pāvilostas novada dome, ar 2009. gada 24. septembra saistošajiem noteikumiem Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumam” bez izmaiņām „pārapstiprinot” Sakas pagasta teritorijas plānojumu, nav ņēmusi vērā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” dabas aizsardzības plānā ietvertos priekšlikumus par nepieciešamajiem grozījumiem pašvaldības teritorijas plānojumā attiecībā uz atbilstošu aizsardzību Zaļkalna mežam un līdz ar to rīkojusies neatbilstoši šim plānam. Dabas aizsardzības pārvalde uzskata, ka Zaļkalna mežā atļautie teritorijas izmantošanas veidi paaugstinās antropogēno slodzi dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa” un tas var negatīvi ietekmēt Eiropas Savienībā nozīmīgus biotopus, kam nepieciešama aizsardzība.

Līdzīgs viedoklis Dabas aizsardzības pārvaldei ir arī par dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļām.

Dabas aizsardzības pārvalde uzskata, ka izvērtēt apstrīdētajām teritorijām noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas ietekmi uz dabas

liegumiem „Pāvilostas pelēkā kāpa” un „Ziemupe”, kā arī uz īpaši aizsargājamiem biotopiem būtu pieaicināms sertificēts sugu un biotopu aizsardzības eksperts.

7. Pieaicinātā persona – Valsts vides dienests – Satversmes tiesu informē, ka konstatējamas atsevišķas Sakas pagasta teritorijas plānojuma neatbilstības Aizsargjoslu likumā ietvertajiem apbūves ierobežojumiem krasta kāpu aizsargjoslā.

Viedoklī norādīts, ka saskaņā ar Sakas pagasta teritorijas plānojumu mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās veidosies reta mazstāvu apbūve, kopumā saglabājot arī ainavu un mežus. Plānotā apbūve neesot intensīva, esot samērīga un neradot būtisku kaitējumu videi. Dzīvojamo māju un atpūtas objektu būvniecība ietekmējot vienīgi to teritoriju, kurā tiek veikta, nevis apkārtējo vidi, jo šāda apbūve nepiesārņojot gaisu, neradot troksni, smakas, apēnojumu, pārmērīgi nepatērējot gruntsūdeni un neizraisot arī neattīrītu notekūdeņu emisiju vidē.

Blakus esošās teritorijas apbūve ietekmējot divos veidos: ar nepieciešamību izbūvēt ceļus un infrastruktūru un ar iedzīvotāju skaita palielināšanos. Piekļuve apstrīdētajām teritorijām neesot īstenota caur dabas liegumiem. Savukārt infrastruktūras sakārtošana varot pievilināt lielāku skaitu tūristu, kuri savukārt varot radīt diezgan lielu antropogēno slodzi dabas liegumiem. Turklāt nevarot izslēgt normatīvo aktu pārkāpumus (piemēram, neatļautu ugunsgrāku kurināšanu u.tml.). Tomēr jūras krasts esot pievilcīgs tūrisma objekts arī bez sakārtotas infrastruktūras un atpūtas objektiem, tāpēc neesot iespējams prognozēt, vai tūristu skaits tiešām palielināsies. Turklāt sakārtota infrastruktūra, dabas takas, izziņas takas lielāko daļu tūristu novirzot pa noteiktiem maršrutiem, novēršot nekoordinētu pārvietošanos pa kāpām un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

Izstrādājot dabas aizsardzības plānu dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa”, viennozīmīgi negatīva ietekme, kas būtu saistīta ar cilvēku skaita palielināšanos dabas liegumā un tā apkārtnē, neesot konstatēta.

Valsts vides dienests norāda, ka neapšaubāmi dabai labvēlīgāks risinājums ir būvniecības neveikšana un apbūve it īpaši neesot vēlama Zaļkalna mežā, kurš Vides pārskatā atzīts par bioloģiski vērtīgu mežu. Viedoklī norādīts, ka daudzas cilvēka darbības, piemēram, būvniecība, mežsaimniecība, lauksaimniecība, gan rada negatīvas izmaiņas vidē, tomēr ir savienojamas ar kvalitatīvu vides stāvokli. Tāpēc parasti tiek apsvērta jautājums, vai darbība rada būtisku kaitējumu videi, proti, vai negatīvās izmaiņas ir nozīmīgas, neatgriezeniskas, cik plašos apmēros tās ietekmē vidi, vai tiek izslēgta vai ierobežota kāda dabas resursa funkcija.

8. Pieaicinātā persona – Latvijas Dabas fonds – Satversmes tiesu informē, ka, izstrādājot īpaši aizsargājamās dabas teritorijas dabas aizsardzības plānu, tiek vērtēti esošie un potenciālie riska objekti un spēkā esošie attīstības plāni tiešā īpaši aizsargājamās dabas teritorijas tuvumā. Šim plānam esot ieteikuma spēks tikai konkrētās teritorijas robežās. Ja īpaši aizsargājama dabas teritorijai nav Ministru kabineta apstiprinātu individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu, esot spēkā vispārējie īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

2008. – 2009. gadā, Latvijas Dabas fondam izstrādājot zinātniski pamatotu dabas aizsardzības plānu, esot novērtētas augu sugas un biotopi tiešā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” tuvumā. 2009. gada 28. septembrī fonds nosūtījis Pāvilostas novada domei un Dabas aizsardzības pārvaldei vēstuli par dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa” labvēlīga aizsardzības statusa nodrošināšanu. Šajā vēstulē pausti arī šobrīd aktuāli ierosinājumi.

Latvijas Dabas fonda viedoklī norādīts, ka Zaļkalna mežā plaši pārstāvēti Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājami biotopi, piemēram, mežainas jūrmalas kāpas.

Secinājumu daļa

9. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu izvērtēt Sakas pagasta teritorijas plānojumu attiecībā uz divām apstrīdētajām teritorijām:

- 1) Zaļkalna meža daļām;
- 2) dabas liegumam „Ziemupe” piegulošā Akmeņraga meža daļām.

Satversmes tiesas kolēģija lietu ierosinājusi par Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskās daļas, ciktāl tā attiecas uz apstrīdētajām teritorijām, atbilstību Satversmes 115. pantam. Tomēr grafiskā daļa nav skatāma atrauti no citas Sakas pagasta teritorijas plānojuma sastāvdaļas – TIAN, tāpēc abas daļas tiks izvērtētas kopsakarā.

9.1. Apstrīdētajās teritorijās noteikti šādi teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidi:

1) Zaļkalna mežā – mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, tūrisma un rekreācijas teritorijas, kā arī tūrisma un rekreācijas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā;

2) dabas liegumam „Ziemupe” piegulošajā Akmeņraga mežā – mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas un lauksaimniecībā izmantojamās teritorijas.

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā apstrīdētajām teritorijām noteiktie plānotās (atļautās) izmantošanas veidi, kā arī TIAN šiem veidiem paredzētie nosacījumi neatbilst Satversmes 115. pantā nostiprinātajām pamattiesībām uz labvēlīgu vidi, jo tiek apdraudētas nozīmīgas vides vērtības, ainavas un vietējo iedzīvotāju dzīvesveids.

9.2. Mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas saskaņā ar TIAN 6.2.1. punktu ir teritorijas, kur galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir mežsaimniecība un kokmateriālu sagatavošana, kā arī ar to saistītie pakalpojumi. TIAN 6.2.2. punkts noteic, ka zemes transformācijas gadījumā maksimāli pieļaujamā uz apbūves zemi transformējamā platība ir 0,35 hektāri, bet jaunizveidojama zemesgabala minimālā platība – trīs hektāri.

Mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās atļauts būvēt, pārbūvēt, ierīkot vai izmantot būves šādiem mērķiem:

- 1) mežsaimnieciska izmantošana;
- 2) vismaz trīs hektārus lielos zemesgabalos – viensēta, pansija, viesu māja, sporta un atpūtas objekts, dzīvnieku novietne, dzīvoklis kā palīgizmantošana, atklāta sporta būve kā palīgizmantošana;
- 3) mežsaimniecības produkcijas atklāta uzglabāšana;
- 4) labiekārtota tūrisma taka kā palīgizmantošana.

No TIAN 6.8.2. punkta 3. apakšpunkta izriet, ka tūrisma un rekreācijas teritorijas ir darījumu iestāžu un jauktas apbūves teritoriju paveids, kas nošķirts atsevišķi, lai veicinātu publiskās telpas un dabas resursu pieejamību, kā arī attiecīgo teritoriju ekonomisko atdevi. Šajās teritorijās atļauts būvēt, pārbūvēt, ierīkot vai izmantot būves šādiem mērķiem: viesnīca vai kempings, brīvdienu māju komplekss, mazumtirdzniecības un pakalpojumu objekts, zinātniska iestāde, rekreācijas, sporta un tūrisma infrastruktūras objekti, tradicionāla zvejniecības vai zivju pārstrādes ražotne kā tūrisma objekts, dzīvoklis vai savrupmāja kā palīgizmantošana, saimniecības ēka vai mazēka, skatu tornis. Jaunizveidojamā zemesgabala minimālā platība šajā teritorijā saskaņā ar TIAN ir 0,35 hektāri.

Savukārt tūrisma un rekreācijas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā saskaņā ar TIAN 6.8.2. punkta 4. apakšpunktu parasti ir darījumu iestāžu un jauktas apbūves teritorijas starp darījuma iestāžu teritorijas pirmo rindu un Baltijas jūras krastu, noteiktas ar mērķi nodrošināt specifisko infrastruktūru, labiekārtojumu un pasargāt Baltijas jūras krasta kāpas, uzņemot apmeklētāju slodzes. TIAN noteic, ka šajās teritorijās jānodrošina krasta kāpu aizsargjoslas režīms, tauvas joslas nosacījumi, publiska piekļūšana pludmalei, jūras krastu biotopu aizsardzība un saglabāšana. Izbūve veicama ar labiekārtojuma elementiem. Šajās teritorijās būvēt, pārbūvēt, ierīkot vai izmantot būves atļauts šādiem mērķiem: Baltijas jūras krasta kāpas šķērsojums kājāmgājējiem, tehnoloģiskajam vai speciālajam transportam (ceļš, slīps, kāpnes, pacēlājs) un tam nepieciešamā stiprinājuma un ūdensnoteces būves, zvejas vieta ar

nepieciešamo aprīkojumu, burāšanas un ūdenssporta pludmale, pludmales un sporta inventāra glabāšanas un nomas punkts, pludmales novērošanas un glābšanas postenis, putnu novērošanas un skatu tornis. Jaunizveidojamā zemesgabala minimālā platība šajās teritorijās saskaņā ar TIAN ir 1,5 hektāri.

Saskaņā ar TIAN tūrisma un rekreācijas teritorijām, kā arī tūrisma un rekreācijas teritorijām krasta kāpu aizsargjoslā obligāti izstrādājams detālpārplānojums, ietverot antropogēno slodžu aprēķinu, monitoringa un apsaimniekošanas pasākumus.

9.3. Pieteikuma iesniedzēja attiecībā uz dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļām konstitucionālajā sūdzībā sniegusi pamatojumu vienīgi tam, kāpēc Satversmes 115. pantam neatbilst mežsaimniecībā izmantojamo teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumi, taču nav iebildusi pret lauksaimniecībā izmantojamo teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumiem. No konstitucionālās sūdzības izriet: Pieteikuma iesniedzēja apstrīd tieši to, ka dabas liegumam „Ziemepe” piegulošajās mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās tiek pieļauta apbūve. No lietas materiāliem redzams, ka Pieteikuma iesniedzēja vairākkārt lūgusi pašvaldību grozīt TIAN paredzētos mežsaimniecībā izmantojamo teritoriju atļautās izmantošanas nosacījumus (*sk., piemēram, lietas materiālu 1. sēj. 62. lpp.*).

Līdz ar to Sakas pagasta teritorijas plānojums izvērtējams attiecībā uz tām dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļām, kurās teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas.

10. Satversmes 115. pants paredz: „Valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu.”

Satversmes 115. pants, pirmkārt, publiskās varas institūcijām uzliek par pienākumu izveidot un nodrošināt efektīvu vides aizsardzības sistēmu. Otrkārt, ar šo normu tiesības dzīvot labvēlīgā vidē ir paceltas pamattiesību rangā.

Tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, līdzīgi kā pārējās Satversmes 8. nodaļā ietvertās pamattiesības, ir piemērojamas tieši un nepastarpināti (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2001. gada 5. decembra sprieduma lietā Nr. 2001-07-0103 secinājumu daļas 1. punktu un 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu*). Efektīvas vides aizsardzības (pārvaldības) sistēmas pazīme ir arī tā, ka vides aizsardzības mērķi un uzdevumi tiek sasniegti, cieši līdzdarbojoties valstij, pašvaldībām, kā arī nevalstiskajām organizācijām un privātajam sektoram (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu*).

Tiesības dzīvot labvēlīgā vidē citastarp ietver indivīda (personas) kā sabiedrības locekļa tiesības uz to, lai ikviena publiskā persona lēmumu, kas ir saistīts ar vides izmantošanu, pieņemtu un īstenotu efektīvas vides aizsardzības (pārvaldības) sistēmas ietvaros. Attiecībā uz teritorijas attīstības plānošanu tas nozīmē, ka pašvaldības pieņemtajam attīstības risinājumam jābūt ilgtspējīgam – rūpīgi izvērtētam un sociāli pamatotam (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13. un 13.2. punktu un 2009. gada 6. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 9.2. punktu*).

Satversmes 115. panta saturs, kā arī tiesības uz labvēlīgu vidi un atbilstošie valsts pienākumi ir konkretizēti Latvijas Republikai saistošos starptautiskajos līgumos, tostarp 1998. gada Orhūsas konvencijā par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kā arī nacionālajos tiesību aktos. Par vides normatīvajiem aktiem atzīstami ne vien tādi normatīvie akti, kas tieši attiecas uz vidi, bet arī tādi normatīvie akti, kas palīdz sasniegt valsts vides politikas mērķus – saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, ilgtspējīgi izmantot dabas resursus un nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi, piemēram, normatīvie akti teritorijas plānošanas jomā, kā arī Aizsargjoslu likums (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu*).

Līdz ar to attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām Sakas pagasta teritorijas plānojuma atbilstība Satversmes 115. pantam izvērtējama kopsakarā ar citām vides tiesību normām.

11. Mūsdienās teritorijas plānošana ir viens no valsts vides politikas mērķu sasniegšanas līdzekļiem un līdz ar to arī ar vidi saistīta joma (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 11. punktu*).

11.1. Satversmes tiesa norādījusi, ka teritorijas plānojums ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, ar kura palīdzību konkrēto teritoriju var ne tikai izmantot, bet arī aizsargāt. Teritorijas plānojuma izstrādāšana tiek reglamentēta, lai varētu identificēt un izsvērt dažādas intereses un noteikt, kurām no tām plānojumā dodama prioritāte. Normatīvie akti pašvaldībai piešķir plašu rīcības brīvību (diskrecionāro varu) teritorijas plānojuma satura noteikšanā. Tomēr pašvaldībai piešķirtā rīcības brīvība nav neierobežota. Pašvaldības rīcības brīvības ārējās robežas nosaka teritorijas plānošanas principi un vispārējie tiesību principi (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. un 5.1. punktu*). Teritorijas plānošanas principi, tostarp ilgtspējības princips, daudzveidības princips, atklātības princips un interešu saskaņotības princips, nostiprināti Teritorijas plānošanas likuma 3. pantā.

Teritorijas plānošanas uzdevums ir paredzēt vides kvalitātes, teritorijas racionālas izmantošanas un vides risku novēršanas priekšnoteikumus, saglabāt dabas un kultūras mantojumu, ainavas un bioloģisko daudzveidību un paaugstināt kultūrainavas un apdzīvoto vietu kvalitāti (Teritorijas plānošanas likuma 4. pants).

11.2. Satversmes tiesa, izvērtējot teritorijas plānojumu tiesiskumu, pārliecinās, vai ir ievērota normatīvajos aktos noteiktā teritorijas plānojuma izstrādes un pieņemšanas kārtība un vai atbilstoši normatīvajos aktos reglamentētajam teritorijas plānošanas līmenim un veidam ir noteikta teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana un tās aprobežojumi. Teritorijas plānojuma

izstrādes un apstiprināšanas procesā pieļautu būtisku pārkāpumu var kvalificēt pēc vairākiem kritērijiem. Pirmkārt, būtisks teritorijas plānošanas procesa pārkāpums ir tāds pārkāpums, kura rezultātā pieņemts citāds, nevis tāds lēmums, kāds būtu bijis, ja procedūra tiktu ievērota. Otrkārt, būtisks pārkāpums ir pieļauts tādos gadījumos, kad ir būtiski pārkāptas sabiedrības tiesības piedalīties teritorijas plānošanas procesā. Treškārt, par būtisku pārkāpumu atzīstami arī citi teritorijas plānošanas principu pārkāpumi (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 16. punktu*).

11.3. Sakas pagasta teritorijas plānojums izstrādāts, balstoties uz Teritorijas plānošanas likumu un Noteikumiem Nr. 883. Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes procesā ir veikts stratēģiskais novērtējums un sagatavots Vides pārskats, saņemti Noteikumu Nr. 883 13. punktā minēto institūciju atzinumi un vairākkārt organizēta sabiedriskā apspriešana. Tomēr Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka pašvaldība nav ievērojusi Vides pārskatā un Atzinumā Nr. 88 ietvertās rekomendācijas, kā arī nav ievērojusi saņemtos iedzīvotāju un nevalstisko organizāciju priekšlikumus, tādējādi teritorijas plānošanas procesā pieļaujot būtiskus pārkāpumus.

Satversmes tiesa uzskata, ka šajā lietā Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes un apstiprināšanas procesuālie aspekti ir cieši saistīti ar jautājumu par plānojuma atbilstību materiālajām vides tiesību normām. Tāpēc Sakas pagasta teritorijas plānojuma atbilstība procesuālajām un materiālajām tiesību normām tiks izvērtēta kopsakarā.

12. Apstrīdētās teritorijas ietilpst Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā, proti, ierobežotas saimnieciskās darbības joslā un daļēji arī krasta kāpu aizsargjoslā. Tāpēc, izvērtējot Sakas pagasta teritorijas plānojumu attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām, jāpārlicinās, vai ir ievērots Aizsargjoslu likums.

Saskaņā ar Aizsargjoslu likuma 6. panta pirmo daļu Baltijas jūras Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjosla izveidota, lai samazinātu piesārņojuma ietekmi uz Baltijas jūru, saglabātu meža aizsargfunkcijas, novērstu erozijas procesu

attīstību, aizsargātu piekrastes ainavas, nodrošinātu piekrastes dabas resursu, arī atpūtai un tūrismam nepieciešamo resursu, un citu sabiedrībai nozīmīgu teritoriju saglabāšanu un aizsardzību, kā arī līdzsvarotu un ilgstošu izmantošanu. Minētā panta otrā daļa paredz, ka šo aizsargjoslu iedala vairākās joslās, citastarp krasta kāpu aizsargjoslā, kuras platums ir atkarīgs no kāpu zonas platuma, bet nav mazāks par 300 metriem sauszemes virzienā, skaitot no vietas, kur sākas dabiskā sauszemes veģetācija, un ierobežotas saimnieciskās darbības joslā līdz piecu kilometru platumā, kas tiek noteikta, ņemot vērā dabiskos apstākļus.

Aizsargjoslu likuma 36. pants nosaka aprobežojumus teritorijas izmantošanai Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā. Redakcijā, kas bija spēkā līdz 2009. gada 9. jūnijam, tas ir, Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes un apstiprināšanas laikā, šā panta pirmās daļas 2. punkts noteica, ka „ārpus pilsētām un ciemiem jaunveidojamā zemes īpašuma platību, kura ir ne mazāka par trim hektāriem, un apbūves blīvumu nosaka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā. Uz katra jaunveidojamā zemes īpašuma, kas nav mazāks par trim hektāriem, atļauts izvietot vienu viensētu ar saimniecības ēkām, kā arī mazākām, kuras nav lielākas par 25 m². Vietās, kur saglabājusies vēsturiskā viensētu apbūve, vietējā pašvaldība izstrādā arhitektūras prasības jaunbūvējamām vai atjaunojamām ēkām atbilstoši vēsturiskajam apbūves raksturam un ietver tās vietējās pašvaldības teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos.”

Savukārt 36. panta otrā daļa noteica, ka krasta kāpu aizsargjoslā papildus šā panta pirmajā daļā minētajam aizliegts celt jaunas un paplašināt esošās dzīvojamās ēkas, saimniecības, ražošanas vai atpūtnieku aprūpei paredzētās ēkas un būves, izņemot gadījumus, kad:

- 1) tiek rekonstruētas, renovētas vai restaurētas esošās ēkas un būves, kā arī pie esošajām ēkām vai būvēm būvētas palīgēkas, ja šīs darbības ir saskaņotas ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju;

- 2) tiek attīstīta osta vai tiek attīstīti un rekonstruēti esošie zvejniecības un zivju pārstrādes uzņēmumi, ja veikts paredzētās darbības ietekmes uz vidi

sākotnējais izvērtējums un saņemts Biroja atzinums vai izdoti tehniskie noteikumi saskaņā ar Novērtējuma likumu un attiecīgā apbūve paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā;

3) ēku vai būvju celtniecība vai paplašināšana paredzēta vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā un notiek pilsētas teritorijā, ja šīs darbības ir saskaņotas ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju;

4) ēku un būvju celtniecība vai paplašināšana notiek Aizsargjoslu likuma 67. pantā noteiktajā kārtībā apstiprinātajās un vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā noteiktajās ciema robežās vietās, kur bijusi iepriekšējā apbūve, un minētās darbības ir paredzētas teritorijas plānojumā, kā arī ir saskaņotas ar Vides ministriju vai tās pilnvarotu institūciju.

Aizsargjoslu likuma 36. panta ceturtdā daļa papildus citiem krasta kāpu aizsargjoslā noteiktajiem aprobežojumiem noteica arī aizliegumu veikt galveno cirti, izņemot koku ciršanu ārkārtas situācijas seku likvidēšanai, kā arī vējgāžu, vējlaužu un snieglaužu seku likvidēšanai, un bez Ministru kabineta iekreizēja rīkojuma veikt meža zemes transformāciju. Arī šobrīd regulējums nav būtiski grozīts.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka likumos un Ministru kabineta noteikumos ietvertās prasības attiecībā uz kāpu aizsardzības nodrošināšanu kopumā atbilst starptautiskajām prasībām, bet atsevišķos gadījumos paredz pat stingrākus noteikumus. Aizsargjoslu likuma 36. pantā noteiktie apbūves ierobežojumi interpretējami tikai kopsakarā ar šā likuma 6. pantu. Nolūkā sasniegt 6. pantā minēto mērķi 36. pants jaunu piekrastes apbūvi kopumā aizliedz. Līdz ar to pašvaldības rīcības brīvību ierobežo Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslas noteikšanas mērķis (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5.3. un 5.4. punktu*).

No lietas materiāliem izriet, ka uz apstrīdēto teritoriju daļām, kas ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, neattiecas neviens no Aizsargjoslu likuma 36. panta otrajā daļā minētajiem izņēmumiem, kuri pieļauj apbūvi.

13. Apstrīdēto teritoriju daļās, kas ietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, ar Sakas novada teritorijas plānojumu noteiktā plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, bet Zaļkalna meža daļās – arī tūrisma un rekreācijas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā.

13.1. Saskaņā ar TIAN mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās galvenais izmantošanas veids ir mežsaimniecība, taču paredzētas arī apbūves iespējas. Noteiktas apbūves iespējas paredzētas arī tūrisma un rekreācijas teritorijās krasta kāpu aizsargjoslā.

Kā jau minēts, Aizsargjoslu likums gan līdz 2009. gada 9. jūnijam spēkā esošajā redakcijā, gan arī šobrīd pieļauj apbūves iespējamību krasta kāpu aizsargjoslā tikai dažos un stingri noteiktos gadījumos. Ir noteikti ierobežojumi arī mežistrādei, meža zemes transformēšanai un jaunizveidojamu zemesgabalu platībai.

Vides pārskatā un Atzinumā Nr. 88 tika sniegts ieteikums precizēt atļautās izmantošanas veidus krasta kāpu aizsargjoslā atbilstoši Aizsargjoslu likuma 36. panta prasībām. Arī VARAM norādījusi, ka TIAN noteiktais par tūrisma un rekreācijas teritorijās krasta kāpu aizsargjoslā jaunizveidojamā zemesgabala minimālo platību – 1,5 hektāri – ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. panta pirmās daļas 2. punktu. Turklāt Sakas pagasta teritorijas plānojumā krasta kāpu aizsargjoslai noteiktie teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidi pieļauj arī minētajai Aizsargjoslu likuma normai neatbilstošu apbūvi, mežizstrādi un meža zemes transformēšanu.

13.2. Aizsargjoslu likums normatīvo aktu hierarhijā atrodas augstāk par teritorijas plānojumu kā pašvaldības saistošajiem noteikumiem. Satversmes tiesa secinājusi, ka Aizsargjoslu likumā ietvertie saimnieciskās darbības ierobežojumi ir spēkā neatkarīgi no to ietveršanas teritorijas plānojumā, kā arī teritorijai noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 14. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2010-62-03 10. punktu*). Līdz ar to apstiprinātais teritorijas plānojums nevar būt par attaisnojumu nelikumīgai būvniecībai krasta kāpu aizsargjoslā vai par pamatu tam, lai neizpildītu rīkojumu par nelikumīgi uzbūvētas būves nojaukšanu.

Pašvaldības teritorijas plānojumam kā normatīvajam aktam organiski jāiekļaujas normatīvo aktu sistēmā. Pašvaldībai ir pienākums ievērot imperatīvas likuma prasības, un teritorijas plānojumā noteiktās teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumiem jāatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

13.3. Satversmes tiesas uzdevums atbilstoši tās kompetencei ir nodrošināt tādas tiesību sistēmas pastāvēšanu, kurā pēc iespējas pilnīgāk tiktu novērsts regulējums, kas neatbilst Satversmei vai citām augstāka juridiska spēka tiesību normām (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 7. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2008-35-01 11.2. punktu*). Satversmes tiesa arī secinājusi, ka pludmale un kāpas ir ļoti jutīgs un dinamisks ekosistēmas komplekss, kuram ir būtiska nozīme dabas daudzveidības saglabāšanā. Pašlaik šī teritorija ir pakļauta antropogēnai ietekmei, jo tiek izmantota atpūtai un tūrismam, kā arī apbūvei. Tāpēc, risinot pat vienas nelielas teritorijas izmantošanas jautājumus, tā ir jāaplūko visas piekrastes aizsardzības kontekstā (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5.1. punktu*).

No Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskās daļas kartes „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana” un TIAN izriet, ka ne tikai apstrīdēto teritoriju krasta kāpu aizsargjoslas daļās ir noteikts apbūvi atļaujošs teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids. Tātad pieļautajam Aizsargjoslu likuma 36. panta pārkāpumam ir komplekss raksturs un tas skar ievērojamu daļu Sakas pagastā ietilpstošās krasta kāpu aizsargjoslas teritorijas. No vienas puses, konstitucionālā sūdzība *expressis verbis* vērsta tieši uz apstrīdētajām teritorijām noteiktā plānotās (atļautās) izmantošanas veida izvērtēšanu. Tomēr, no otras puses, šajā nodaļā izdarītie secinājumi attiecināmi uz visu krasta kāpu aizsargjoslu un Satversmes tiesai ir pienākums savas kompetences ietvaros gādāt par iespējami efektīvāku dabas vērtību saglabāšanu un aizsargjoslas īpašā režīma aizsardzību (*sal. ar Satversmes tiesas 2007. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-12-03 12. punktu un 2011. gada 14. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2010-62-03 12. un 13. punktu*).

Tāpēc Satversmes tiesa šajā gadījumā uzskata par pieļaujamu paplašināt prasījumu attiecībā uz visu Sakas pagastā ietilpstošo krasta kāpu aizsargjoslas teritoriju.

13.4. Satversmes tiesa secina, ka pašvaldībai Sakas pagasta teritorijas plānojumā krasta kāpu aizsargjoslai bija jānosaka tāds teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids, kas aizsargātu tās īpašo ekosistēmu un viennozīmīgi atbilstu Aizsargjoslu likuma 36. pantā kopsakarā ar 6. pantu noteiktajiem ierobežojumiem, citastarp attiecībā uz pieļaujamo jaunizveidojamā zemesgabala minimālo platību, apbūves un mežistrādes iespējām.

Līdz ar to Sakas pagasta teritorijas plānojums, ciktāl tas ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantā krasta kāpu aizsargjoslai noteiktajiem ierobežojumiem, neatbilst Satversmes 115. pantam.

14. Apstrīdēto teritoriju daļām, kuras neietilpst krasta kāpu aizsargjoslā, bet vienīgi ierobežotas saimnieciskās darbības joslā, Aizsargjoslu likumā noteiktie aprobežojumi nav tik stingri. Līdz ar to Satversmes tiesai jāizvērtē, vai Sakas pagasta teritorijas plānojums attiecībā uz apstrīdētajām teritorijām atbilst citām augstāka juridiskā spēka vides tiesību normām.

Jāņem vērā, ka ne tikai krasta kāpu aizsargjoslai, bet visai jūras piekrastei ir liela nozīme bioloģiskās un ainaviskās daudzveidības saglabāšanā. Jūras piekraste ietver ļoti vērtīgas ekosistēmas, kas sastopamas tikai šajā Latvijas teritorijas daļā. Piekrastes biotopus citastarp pārstāv baltās, pelēkās un mežainās kāpas, skujkoku meži. Tā kā PSRS īstenotās okupācijas laikā iedzīvotāju piekļūšana piekrastei bija ierobežota, tajā saglabājušās lielas cilvēka nepārveidotas dabas teritorijas, taču pašlaik jūras piekrastes biotopus apdraud apbūves izplešanās piekrastē un tūrisma attīstība (*sk.: Vides zinātne. M. Kļaviņa redakcijā. – Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2008, 446. lpp.*).

15. Tā kā abas apstrīdētās teritorijas ir dabas liegumiem piegulošas teritorijas, šajā lietā jāņem vērā normatīvais regulējums par vides aizsardzību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.

15.1. Saskaņā ar Vides aizsardzības likuma 2. pantu šā likuma mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes saglabāšanu un atjaunošanu, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Likuma 3. pants noteic, ka vides politika valstī tiek veidota, citastarp ievērojot piesardzības principu un izvērtēšanas principu.

Ilgspējīgas attīstības, piesardzības un izvērtēšanas principi nostiprināti arī Novērtējuma likuma 3. panta 6. punktā.

15.2. Latvija, iestājoties Eiropas Savienībā, ir uzņēmusies noteiktas saistības arī vides aizsardzības jomā, citastarp Latvijai jāievēro Padomes 1992. gada 21. maija direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību. Saskaņā ar tās 2. pantu dalībvalstis īsteno pasākumus, lai saglabātu vai atjaunotu Eiropas Savienībā nozīmīgu dabisko dzīvotņu un savvaļas faunas un floras sugu labvēlīgu aizsardzības statusu, savukārt 3. pants paredz, ka tiek izveidots saskaņots Eiropas ekoloģiskais tīkls, kurā apvienotas īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un kura nosaukums ir *Natura 2000*. Šīs direktīvas prasības iestrādātas Latvijas normatīvajos aktos. Svarīgākie no tiem – Sugu un biotopu aizsardzības likums un Aizsargājamo teritoriju likums.

15.3. Sugu un biotopu aizsardzības likuma 2. pants noteic, ka šā likuma mērķis citastarp ir nodrošināt bioloģisko daudzveidību, saglabājot faunu, floru un biotopus, regulēt sugu un biotopu aizsardzību, apsaimniekošanu un uzraudzību, kā arī veicināt populāciju un biotopu saglabāšanu atbilstoši ekonomiskajiem un sociālajiem priekšnoteikumiem, kā arī kultūrvēsturiskajām tradīcijām. Likums definē, kādas sugas un biotopi uzskatāmi par īpaši aizsargājamiem, Eiropas Savienībā nozīmīgiem un prioritāriem. Biotopa aizsardzības uzdevums ir nodrošināt tādu faktoru kopumu, kas labvēlīgi ietekmē biotopu un tam raksturīgās sugas un veicina biotopa dabisko izplatību, struktūru un funkcijas, kā arī tam raksturīgo sugu izdzīvošanu ilgā laika posmā (Sugu un biotopu aizsardzības likuma 7. panta trešā daļa).

Ministru kabineta 2000. gada 5. decembra noteikumi Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” nosaka biotopu veidus, kuri atrodas īpašā valsts aizsardzībā. Citastarp šo noteikumu pielikumā minētas mežainas jūrmalas kāpas (1.8. punkts), Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausi virsāji (1.12. punkts), ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (6.6. punkts), pelēkās kāpas ar sīkkrūmu audzēm (6.10. punkts). Savukārt Ministru kabineta 2006. gada 21. februāra noteikumu Nr. 153 „Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu” pielikumā citastarp minētas ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas (2.3. punkts) un pelēkās kāpas ar sīkkrūmu audzēm (2.4. punkts).

15.4. Viens no Aizsargājamo teritoriju likuma uzdevumiem saskaņā ar tā 1. panta 4. punktu ir savienot valsts, starptautiskās, reģionālās un privātās intereses īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanā, saglabāšanā, uzturēšanā un aizsardzībā. Šā likuma 43. pants nosaka *Natura 2000* teritoriju statusu. *Natura 2000* teritoriju tīklā ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kuras citastarp ir Eiropas Savienībā nozīmīgas un attiecīgajā bioģeogrāfiskajā rajonā būtiski sekmē īpaši aizsargājamiem biotopu veidiem vai īpaši aizsargājamām sugām labvēlīga aizsardzības statusa saglabāšanu vai atjaunošanu, kā arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu.

16. Aizsargājamo teritoriju likuma 7. pants noteic, ka dabas liegumi ir cilvēka darbības mazpārveidotas vai dažādā pakāpē pārveidotas dabas teritorijas, kas ietver īpaši aizsargājamo savvaļas augu un dzīvnieku sugu dzīvotnes un īpaši aizsargājamus biotopus. Saskaņā ar likuma 21. pantu, veicot tautsaimniecības un teritoriālo plānošanu, zemes ierīcību un meža apsaimniekošanu, visu veidu projektēšanas darbus, jāievēro aizsargājamās teritorijas izvietojums, tās aizsardzības un izmantošanas noteikumi, kā arī dabas aizsardzības plāns.

Dabas liegumu „Ziemepe” un „Pāvilostas pelēkā kāpa” kā *Natura 2000* teritoriju statuss *expressis verbis* nostiprināts Aizsargājamo teritoriju likumā. Ar 2005. gada 15. septembra grozījumiem, kas stājās spēkā 2005. gada

14. oktobrī, šis likums tika papildināts ar pielikumu „Latvijas *Natura 2000* – Eiropas nozīmes dabas teritoriju saraksts”. Tā 109. punktā minēts dabas liegums „Ziemepe”. Savukārt ar 2009. gada 18. jūnija grozījumiem pielikums tika papildināts ar 337. punktu, kurā minēts dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa”.

Ministru kabineta 2010. gada 27. aprīļa noteikumu Nr. 394 „Dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 2. punkts noteic, ka šis dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu Latvijā un Eiropas Savienībā plašāko īpaši aizsargājamo biotopu – ar lakstaugiem klātu pelēko kāpu, pelēko kāpu ar sīkkrūmu audzēm, mežainu jūrmalas kāpu, Piejūras zemienes smiltāju līdzenumu sausu virsāju, kā arī ar tiem tieši saistīto un atkarīgo īpaši aizsargājamo augu sugu un īpaši aizsargājamo dzīvnieku sugu aizsardzību.

Savukārt dabas liegumam „Ziemepe” nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Saskaņā ar *Natura 2000* teritoriju standarta datu formā norādīto informāciju dabas liegums „Ziemepe” izveidots, lai nodrošinātu Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamo biotopu – ar lakstaugiem klātu pelēko kāpu, pelēko kāpu ar sīkkrūmu audzēm, mežainu jūrmalas kāpu, embrionālo kāpu, priekškāpu, kā arī vairāku īpaši aizsargājamo sugu aizsardzību.

17. Izvērtējot apstrīdētajām teritorijām noteikto plānoto (atļauto) izmantošanu, Satversmes tiesai visupirms jākonstatē, vai normatīvie akti vispār paredz ierobežojumus attiecībā uz *Natura 2000* teritorijām piegulošu teritoriju plānoto (atļauto) izmantošanu.

17.1. Noteikumu Nr. 883 27.9. punkts noteica, ka pašvaldības teritorijas plānojumu izstrādā, citastarp ņemot vērā vides pārskatu un Biroja atzinumu par vides pārskatu.

Novērtējuma likuma mērķis ir novērst vai samazināt fizisko un juridisko personu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu īstenošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi (2. pants). Saskaņā ar Novērtējuma likuma 1. panta 6. punktu

stratēģiskais novērtējums ir ietekmes uz vidi novērtējums plānošanas dokumentam, kura īstenošana var būtiski ietekmēt vidi, arī vides pārskata sagatavošana, apspriešana, sabiedrības iesaistīšana vides pārskata apspriešanā un konsultāciju veikšana, vides pārskata un tā apspriešanas rezultātu ņemšana vērā plānošanas dokumenta sagatavošanā un izmantošana lēmumu pieņemšanai, kā arī informācijas sniegšana par pieņemto lēmumu šajā likumā noteiktajā kārtībā. Ietekme uz vidi likuma 1. panta 1. punktā definēta kā paredzētās darbības vai plānošanas dokumenta īstenošanas izraisītas tiešas vai netiešas pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību.

Satversmes tiesa secinājusi, ka, veicot stratēģisko novērtējumu, ar vidi saistītu plānošanas dokumentu pieņemšanas procesā tiek īstenots piesardzības princips, bez kura mūsdienās nav iedomājama efektīva vides aizsardzības sistēma (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 20. punktu*). Piesardzības princips paredz, ka ir pieļaujams ierobežot vai aizliegt darbību vai pasākumu, kurš var ietekmēt vidi vai cilvēku veselību, bet kura ietekme nav pietiekami izvērtēta vai zinātniski pierādīta, ja aizliegums ir samērīgs līdzeklis, lai nodrošinātu vides vai cilvēku veselības aizsardzību (Vides aizsardzības likuma 3. panta pirmās daļas 2. punkts).

Arī Eiropas Savienības Tiesa norādījusi, ka tieši piesardzības princips Eiropas Savienības vides politikā ir viens no augsta līmeņa aizsardzības stūrakmeņiem. Saskaņā ar šo principu ietekmes uz vidi novērtējums jāveic, ja rodas bažas, ka projekta vai plāna īstenošana var ietekmēt attiecīgo teritoriju. Šāda izvērtējuma veikšana efektīvi nodrošina to, ka netiek apstiprināts tāds plāns vai projekts, kas var negatīvi ietekmēt vidi (*sk., piemēram, Eiropas Savienības Tiesas sprieduma lietā C-180/96 „United Kingdom v. Commission”, 1998, ECR I-2265, 50., 105. un 107. punktu*).

Stratēģiskais novērtējums, proti, teritorijas plānojuma un paredzēto darbību ietekmes uz vidi izvērtējums, ir arī viens no mehānismiem, ar kuru

palīdzību pašvaldība īsteno ilgtspējīgas attīstības un izvērtēšanas principus. Ar ilgtspējīgu attīstību tiek saprasta sabiedrības labklājības, vides un ekonomikas integrēta un līdzsvarota attīstība, kas apmierina iedzīvotāju pašreizējās sociālās un ekonomiskās vajadzības un nodrošina vides aizsardzības prasību ievērošanu, neapdraudot nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas, kā arī nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (Vides aizsardzības likuma 1. panta 4. punkts). Savukārt izvērtēšanas princips nozīmē, ka jebkuru darbību vai pasākumu, kas var ietekmēt vides kvalitāti, pieļaujams veikt tikai tādā gadījumā, ja sasniegtais pozitīvais rezultāts attiecīgās darbības veicējam un sabiedrībai kopumā pārsniedz attiecīgās darbības radīto negatīvo ietekmi uz vides kvalitāti vai šādas darbības vai pasākuma rezultātā nodarīto kaitējumu videi un sabiedrībai (Vides aizsardzības likuma 3. panta pirmās daļas 4. punkts).

17.2. Stratēģiskā novērtējuma kā reglamentētas novērtēšanas procedūras pamatprincipi ir šādi:

1) teritorijas plānojuma iespējamo ietekmi uz vidi novērtē tā izstrādes laikā un pirms tā pieņemšanas;

2) teritorijas plānojuma ietekmes uz vidi novērtēšana ietver vides pārskata sagatavošanu, nosakot (identificējot), aprakstot un novērtējot plānojuma iespējamo būtisko ietekmi uz vidi, kā arī plānojuma alternatīvas, un apspriešanos ar sabiedrību un iestādēm, jo īpaši tām, kuras atbild par vides jautājumiem, un – pārrobežu ietekmes gadījumā – ar citām valstīm;

3) vides pārskata secinājumus un apspriešanas rezultātus izvērtē, pieņemot teritorijas plānojumu;

4) pēc teritorijas plānojuma pieņemšanas par to informē iestādes, kuras atbild par vides jautājumiem, kā arī sabiedrību, padarot pieejamu visu attiecīgo informāciju;

5) teritorijas plānojuma ietekmes būtiskie aspekti tiek pastāvīgi uzraudzīti (tiek veikts monitorings), lai iespējami drīzāk atklātu neparedzētu kaitīgu ietekmi, ja teritorijas plānojuma īstenošanas gaitā tāda rastos [sk. Eiropas Komisijas 2009. gada 14. septembra ziņojuma Padomei, Eiropas

Parlamentam, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai par Vides stratēģiskā novērtējuma direktīvas (Direktīva 2001/42/EK) piemērošanu un iedarbīgumu, COM(2009)469, 3.1. punktu. Pieejams <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0469:FIN:LV:HTML>, aplūkots 2011. gada 12. aprīlī].

Satversmes tiesa ir secinājusi: ja stratēģiskais novērtējums veikts, pieļaujot atkāpes no minētajiem pamatprincipiem, var tikt pārkāpts piesardzības princips un līdz ar to arī Satversmes 115.pants (sk. Satversmes tiesas 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 12.2.1. punktu).

Satversmes tiesa arī secinājusi, ka ietekmes uz vidi izvērtējums veicams pēc iespējas savlaicīgāk, jo tas ļauj konstatēt un novērst plānošanas dokumenta vai paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi pēc iespējas agrākā stadijā (sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 20.1. un 20.2. punktu). Arī Novērtējuma likuma 3. pantā tas minēts kā viens no ietekmes uz vidi novērtējuma principiem – novērtējums izdarāms pēc iespējas agrākā paredzētās darbības plānošanas, projektēšanas un lēmumu pieņemšanas stadijā. Pirmām kārtām ir runa par pašvaldības teritorijas plānojuma izstrādes laikā pienācīgi veiktu stratēģisko novērtējumu.

Ja stratēģiskais novērtējums nav veikts pienācīgi un rūpīga izvērtēšana atlikta uz vēlāku laiku, rodas tāda situācija, ka, atsaucoties uz iepriekš it kā veikto stratēģisko novērtējumu un apstiprināto teritorijas plānojumu, pienācīgs paredzētās darbības ietekmes uz vidi izvērtējums tā arī netiek veikts.

17.3. Arī Aizsargājamo teritoriju likuma 43. panta ceturtnā daļa noteic, ka plānošanas dokumentam, kas atsevišķi vai kopā ar citu plānošanas dokumentu var būtiski ietekmēt *Natura 2000* teritoriju, veic ietekmes uz vidi novērtējumu. Plānošanas dokumentu atļauts īstenot, ja tas neatstās negatīvu ietekmi uz *Natura 2000* teritorijas ekoloģiskajām funkcijām, integritāti un nav pretrunā ar *Natura 2000* teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem (43. panta piektā daļa). Ja plānošanas dokumenta īstenošana var negatīvi ietekmēt *Natura 2000* teritoriju, šo dokumentu atļauts īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrībai

nozīmīgu interešu, arī sociālo vai ekonomisko interešu, apmierināšanai (43. panta sestā daļa). Savukārt tad, ja *Natura 2000* teritorijā atrodas Latvijā sastopamās Eiropas Savienības prioritārās sugas vai biotopi, plānošanas dokumentu atļauts īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, drošības vai vides aizsardzības interesēs (43. panta septītā daļa) vai arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai un ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas (43. panta astotā daļa).

Tātad, ja pienācīgi veiktā stratēģiskajā novērtējumā secināts, ka plānošanas dokuments neietekmē *Natura 2000* teritoriju, plānošanas dokumentu var īstenot. Savukārt tad, ja, veicot stratēģisko novērtējumu, secināts, ka plānošanas dokumenta īstenošana negatīvi ietekmēs *Natura 2000* teritoriju, īpaši teritorijas izmantošanas nosacījumi un aprobežojumi var attiekties ne tikai uz pašu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, bet arī uz tai piegulošajām teritorijām. Tomēr pastāv iespēja īstenot arī šādu plānošanas dokumentu, ja tam tiek sniegts īpašs pamatojums, norādot uz svarīgām sabiedrības vai vides aizsardzības interesēm.

Līdz ar to Satversmes tiesai jāizvērtē, vai ir ievēroti stratēģiskā novērtējuma pamatprincipi un pirms Sakas pagasta teritorijas plānojuma apstiprināšanas pienācīgi izvērtēta apstrīdētajām teritorijām noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas ietekme uz *Natura 2000* teritorijām, ievērojot šo teritoriju aizsardzības mērķus, kā arī tas, vai, lemjot par teritorijas plānojuma apstiprināšanu, pašvaldība nav pārsniegusi tai piešķirtās rīcības brīvības robežas.

18. Laikā, kad tika izstrādāts Sakas pagasta teritorijas plānojums, liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” vēl nebija izveidots, tomēr Vides pārskatā, kā arī institūciju atzinumos, tostarp Atzinumā Nr. 88, bija norādīts, ka šāds dabas liegums tiek plānots (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 49. lpp.*). 2007. gada 27. decembrī, kad tika apstiprināta Sakas pagasta teritorijas plānojuma galīgā redakcija, Ministru kabineta 2007. gada 30. oktobra noteikumi Nr. 730, ar

kuriem izveidots dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa”, jau bija stājušies spēkā. Tātad, apstiprinot Sakas pagasta teritorijas plānojumu, pašvaldībai dabas liegums „Pāvilostas pelēkā kāpa” un ar to saistītie ierobežojumi bija jāņem vērā. Dabas liegumā „Pāvilostas pelēkā kāpa” atrodas Eiropas Savienības prioritārie biotopi – ar lakstaugiem klātas pelēkās kāpas un pelēkās kāpas ar sīkkrūmu audzēm. Līdz ar to atbilstoši Aizsargājamo teritoriju likuma 43. pantam plānošanas dokumentu, kas negatīvi ietekmē šo *Natura 2000* teritoriju, atļauts īstenot tikai tādos gadījumos, kad tas ir vienīgais risinājums un nepieciešams sabiedrības veselības aizsardzības, drošības vai vides aizsardzības interesēs, vai arī tad, kad tas nepieciešams citu sabiedrībai sevišķi svarīgu interešu apmierināšanai, ja ir saņemts atzinums no Eiropas Komisijas.

18.1. Vides pārskatā norādīts, ka piekrastes mežiem Sakas pagastā ir izteikta krasta kāpu preterozijas un nostiprināšanas funkcija. Tāpat atzīts, ka bioloģiski augstvērtīgs ir priežu mežs uz ziemeļiem no Pāvilostas – Zaļkalna mežs (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 53. lpp.*). Atzinumā Nr. 88 Birojs pievienojās Vides pārskatā ietvertajām rekomendācijām ierobežot tobrīd potenciālā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” un tam piegulošās teritorijas attīstību līdz brīdim, kad tiek noteikts dabas lieguma statuss un robežas, kā arī iekļaut šo teritoriju krasta kāpu aizsargjoslā vai noteikt to par dabas pamatnes teritoriju bez apbūves (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 56. lpp.*). Tāpat Atzinumā Nr. 88 norādīts uz Vides pārskatā ietverto ieteikumu Zaļkalna mežu iekļaut krasta kāpu aizsargjoslā (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 51. un 52. lpp.*). Tātad stratēģiskā novērtējuma veikšanas laikā tika secināts, ka apbūve šajā teritorijā ir nepieļaujama un varētu negatīvi ietekmēt *Natura 2000* teritoriju – dabas liegumu „Pāvilostas pelēkā kāpa”.

Pašvaldības teritorijas plānojums ir ilgtermiņa plānošanas dokuments. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 883 2. punktu pašvaldības teritorijas plānojumā tiek parādīta teritorijas pašreizējā izmantošana, noteikta plānotā (atļautā) izmantošana un izmantošanas aprobežojumi „ar ilgtermiņa perspektīvu uz 12 gadiem”. Savukārt tad, kad tika gatavots Vides pārskats un Atzinums Nr. 88, jau bija zināms, ka tuvākajā laikā tiks izveidots dabas liegums

„Pāvilostas pelēkā kāpa”. Tāpēc nevar uzskatīt, ka minētās rekomendācijas par Zaļkalna meža teritoriju šajos dokumentos sniegtas vienīgi attiecībā uz brīdi, kad vēl nebija skaidrības par izveidojamā dabas lieguma robežām. Rekomendācijas bija attiecināmas uz dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa” piegulošo Zaļkalna mežu arī pēc dabas lieguma izveidošanas. Turklāt Vides pārskatā ieteikums posmā starp Pāvilostas pilsētas robežu un Strantes ciema robežu paplašināt krasta kāpu aizsargjoslu, tajā iekļaujot arī bioloģiski augstvērtīgo Zaļkalna mežu, izteikts pat atsevišķi, nesaistot to ar konkrētu termiņu (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 65. lpp.*).

18.2. Attiecībā uz Vides pārskatā un Atzinumā Nr. 88 ietvertajām rekomendācijām par potenciālā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” teritoriju un tam piegulošā Zaļkalna meža teritorijām Sakas novada dome 2007. gada 25. janvārī izskatītajā pārskatā norādījusi: „Nav konkrētas informācijas par ieteikuma robežām. Lēmumā pieņemts ierobežot attīstības priekšlikumu realizāciju līdz minētajam brīdim – dabas lieguma robežu noteikšanai teritorijā starp Pāvilostas pilsētas ziemeļu robežu, Strantes ciema plānoto dienvidu robežu, jūras krastu rietumos un autoceļu austrumos” (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 180. lpp.*). Pārskatā nav precizēts, kādi „attīstības priekšlikumu realizācijas” ierobežojumi tiks ieviesti, un Sakas pagasta teritorijas plānojuma galīgajā redakcijā Zaļkalna meža teritorijai tika paredzēti trīs apbūvi pieļaujjoši plānotās (atļautās) izmantošanas veidi – mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, tūrisma un rekreācijas teritorijas un tūrisma un rekreācijas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā.

18.3. Turklāt gan Vides pārskatā, gan Atzinumā Nr. 88 norādīts, ka Zaļkalna mežā dominē aizsargājamais biotops – mežaina jūrmalas kāpa un arī tāpēc Vides pārskata autori rekomendē šai teritorijai noteikt aizsargājamas teritorijas statusu (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 49. lpp.*). Tāpat Latvijas Dabas fonda izstrādātajā dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” dabas aizsardzības plānā 2009. – 2019. gadam (*pieejams http://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Pavilosta-09.pdf, aplūkots 2011. gada 12. aprīlī*), kas apstiprināts ar vides ministra 2009. gada 11. septembra

rīkojumu Nr. 305, konstatēts, ka dabas liegumu ieskauj „dabiski veidojies priežu sausieņu mežs, Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājams biotops – mežainas jūrmalas kāpas”. Izvērtējot dabas liegumu ieskaujošā Zaļkalna meža bioloģisko vērtību, ieteikts „iestrādāt grozījumus jaunā Pāvilostas novada teritorijas plānojumā – nodrošinot Zaļkalna meža masīvam atbilstošu aizsardzību, piemēram, kā dabas pamatnei, kā vietējas nozīmes īpaši aizsargājamai dabas teritorijai u.c., veidojot bioloģiski, vizuāli un kultūrvēsturiski vienotu – kompleksu dabas teritoriju un nodrošinot dabas liegumu ar dabisku buferjoslu” (*sk. dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” dabas aizsardzības plāna 8. un 63. lpp.*).

Mežainas jūrmalas kāpas kā īpaši aizsargājams biotops minētas Ministru kabineta 2000. gada 5. decembra noteikumu Nr. 421 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu” pielikuma 1.8. punktā.

Tātad Zaļkalna mežam jānodrošina aizsardzība ne tikai kā dabas liegumam „Pāvilostas pelēkā kāpa” piegulošai teritorijai, kas veic dabas lieguma buferjoslas funkcijas, bet arī kā Latvijā un Eiropas Savienībā īpaši aizsargājamam biotopam – mežainām jūrmalas kāpām.

18.4. Novērtējuma likuma 23.⁵ panta ceturtnā daļa paredz, ka pašvaldība teritorijas plānojuma izstrādes laikā un pirms tā apstiprināšanas citastarp izvērtē un ņem vērā vides pārskatu, attiecībā uz to saņemtos komentārus un priekšlikumus, kā arī sabiedrības viedokli. Tas sasaucas ar interešu saskaņotības principu, kas nodrošina, ka teritorijas plānojumā tiek saskaņotas valsts, pašvaldību un privātās intereses (Teritorijas plānošanas likuma 3. panta 2. punkts).

Interešu saskaņošana ir īpaši svarīga, nosakot teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu noteiktās teritorijas daļās. Galīgo lēmumu par teritorijas plānojuma saturu un apstiprināšanu pieņem pašvaldība. Pašvaldībai ne vienmēr jāvadās no personu vai institūciju izteiktajiem priekšlikumiem vai iesniegtajiem iebildumiem, tomēr tie ir jāizvērtē un ir jāapsver to piemērotība, vajadzība vai atbilstība konkrētā plānojuma izstrādāšanas mērķim. Pašvaldība ir tiesīga noraidīt sabiedrības un institūciju izteiktos viedokļus, taču noraidījumam jābūt

pamatotam (*sk. Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu*). Attiecībā uz kompetento institūciju sniegtajiem atzinumiem Satversmes tiesa arī norādījusi, ka pašvaldībai tie jāņem vērā, ciktāl šie atzinumi ietver norādes uz jautājumiem, kuriem plānojuma izstrādē pievēršama uzmanība (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 27.2. punktu*). Pašvaldības rīcība, izstrādājot teritorijas plānojumu vai tā grozījumus, neaprobežojas vienīgi ar mehānisku likuma normu vai privātpersonu iesniegumos pausto vēlmju pārņemšanu teritorijas plānojumā. Pašvaldība kā pamatojumu atļautās (plānotās) izmantošanas noteikšanai var norādīt arī citus argumentus, ciktāl tie atbilst teritorijas plānošanas pamatprincipiem un ir pienācīgi izvērtēti un pamatoti teritorijas plānojuma izstrādāšanas procesā (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 15. punktu*).

Tas, ka Zaļkalna meža teritorijā nav pieļaujama apbūve, norādīts Vides pārskatā, Atzinumā Nr. 88, sabiedrības, citastarp arī Pieteikuma iesniedzējas, viedokļos, kas pašvaldībai tika iesniegti Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes laikā, kā arī vēlāk – dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” dabas aizsardzības plānā. Lietas sagatavošanas laikā šādu viedokli paudusi arī Dabas aizsardzības pārvalde un Vides valsts dienests. Atzinumā Nr. 88 arī norādīts, ka Birojs pašvaldībai iesaka pirms teritorijas plānojuma galīgās redakcijas apstiprināšanas „izvērtēt un ņemt vērā Vides pārskatā, it īpaši tā 6. nodaļā, šajā atzinumā un sabiedrības atzinumos par Vides pārskatu ietvertās rekomendācijas iespējamo ietekmju uz vidi samazināšanai” (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 56. lpp.*).

No lietas materiāliem izriet, ka pašvaldība gan ir formāli norādījusi, ka Vides pārskata rekomendācijas attiecībā uz Zaļkalna mežu tiek ņemtas vērā, taču apstiprinātajā Sakas pagasta teritorijas plānojumā nekas par to neliecina. Pašvaldība aprobežojusies vienīgi ar atbildīgo institūciju un ieinteresētās sabiedrības priekšlikumu un iebildumu apzināšanu, taču rūpīga Vides pārskata, institūciju un sabiedrības viedokļu izvērtēšana kopsakarā ar teritorijas

plānojuma izstrādāšanas mērķi nav veikta (*sal. ar Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 5. punktu*). Tas uzskatāms par būtisku pārkāpumu teritorijas plānojuma izstrādes procesā.

Nav arī veikts izvērtējums un secināts, ka Zaļkalna meža apbūvi pieļaujošu teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidu noteikšana ir „vienīgais risinājums”, kas nepieciešams sabiedrībai nozīmīgu interešu apmierināšanai, lai gan šāds secinājums Aizsargājamo teritoriju likuma 43. pantā paredzēts kā vienīgais pamats tam, lai īstenotu paredzēto darbību vai plānošanas dokumentu, kas negatīvi ietekmē *Natura 2000* teritoriju. Ja arī šāds izvērtējums ticis veikts, tad ar to nav iepazīstināta ne sabiedrība, ne valsts institūcijas. Līdz ar to nav ievērots stratēģiskā novērtējuma pamatprincips, ka vides pārskata secinājumus, par to saņemtos institūciju un sabiedrības viedokļus izvērtē, apstiprinot teritorijas plānojumu, kā arī Teritorijas plānošanas likuma 3. panta 2. punktā nostiprinātais interešu saskaņotības princips, no kura izriet teritorijas plānojuma uzdevums nodrošināt līdzsvarotu ekonomisko, vides, sociālo un citu interešu īstenošanu (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 15. punktu*).

Nemot vērā visus šajā punktā minētos apstākļus, Satversmes tiesa secina, ka Sakas pagasta teritorijas plānojumā Zaļkalna meža daļām noteiktā plānotā (atļautā) teritorijas izmantošana, kas pieļauj apbūvi, nav savienojama ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību. Pašvaldībai Sakas pagasta teritorijas plānojumā vai arī ar teritorijas plānojuma grozījumiem Zaļkalna meža daļām bija jānosaka tāds teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids, kas neparedz apbūvi.

Turklāt tūrisma un rekreācijas teritorijās jaunizveidojamā zemesgabala paredzētā platība ir 0,35 hektāri, bet tas ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. panta pirmās daļas 2. punktu, kas noteic, ka Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā ārpus pilsētām un ciemiem jaunveidojamā zemesgabala platība ir ne mazāka par trim hektāriem.

18.5. Satversmes tiesa arī norāda, ka Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskās daļas kartē „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”

mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas iedalītas vairākos paveidos, tostarp ir arī aizsargājamas meža teritorijas, taču vieni un tie paši TIAN nosacījumi attiecas uz visām mežsaimniecībā izmantojamām teritorijām. Ja TIAN nenosaka katram teritorijas paveidam īpašus izmantošanas nosacījumus, tad dalījumam nav nekādas jēgas.

Līdz ar to Sakas pagasta teritorijas plānojums, ciktāl tas Zaļkalna meža daļās pieļauj Aizsargjoslu likumam neatbilstošu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā jaunizveidojama zemesgabala platību un tādu teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kas nav savienojama ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantu, Teritorijas plānošanas likuma 3. pantu, Novērtējuma likuma 23.⁵ pantu un Aizsargājamo teritoriju likuma 43. pantu, tātad neatbilst arī Satversmes 115. pantam.

19. Saskaņā ar šā sprieduma 9.3. punktā norādīto Satversmes tiesai jāizvērtē Sakas pagasta teritorijas plānojums attiecībā uz dabas liegumam „Ziemepe” piegulošajām Akmeņraga meža daļām, kurās plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamas teritorijas. Astoņos šajā apstrīdētajā teritorijā ietilpstošos nekustamajos īpašumos saskaņā ar Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembrī apstiprināto detālplānojumu jau paredzēta konkrēta apbūve.

19.1. Ar 2001. gada 30. marta VARAM rīkojumu apstiprināts dabas lieguma „Ziemepe” dabas aizsardzības plāns 1999. – 2010. gadam (*pieejams http://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Ziemepe-99.pdf, aplūkots 2011. gada 12. aprīlī*). Tajā norādīts, ka īpatnējo dabas apstākļu dēļ nelielā teritorijā koncentrējas visas tipiskās piejūras ekosistēmas un līdz ar to piejūras biotopu daudzveidības ziņā šī ir unikāla teritorija. Tāpat norādīts, ka piekrastes ekosistēmas ir ļoti jutīgas pret mehānisko iedarbību, tāpēc dabas liegumā jāierobežo cilvēku kustība, jo nevar paredzēt, kādas sekas atstātu stihisks apmeklētāju skaita pieaugums (*sk. dabas lieguma „Ziemepe” dabas aizsardzības plāna 2., 26. un 27. lpp.*). Vides pārskatā norādīts, ka dabas

liegumā „Ziemupe” piekrastes unikālās vērtības saglabājušās, pateicoties tam, ka šī teritorija ilgu laiku nebija pieejama plašam cilvēku lokam (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 56. lpp.*).

Konkrētas rekomendācijas, kas attiektos uz dabas liegumam „Ziemupe” piegulošā Akmeņraga meža daļām, nav sniegtas ne dabas lieguma „Ziemupe” dabas aizsardzības plānā, ne Vides pārskatā un Atzinumā Nr. 88. Vienīgi savā atzinumā Birojs citastarp pievienojas Vides pārskatā ietvertajam secinājumam: ja tiek īstenoti Vides pārskatā ietvertie pasākumi ietekmes uz vidi mazināšanai, Sakas pagasta teritorijas plānojuma īstenošana neatstās tiešu būtisku ietekmi uz dabas liegumu „Ziemupe”, tā ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, tāpēc nav nepieciešams izstrādāt kompensējošos pasākumus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 55. lpp.*).

Mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā attēlotas tumši zaļā krāsā. TIAN paredz, ka šajās teritorijās „galvenais zemes un būvju izmantošanas veids ir mežsaimniecība un kokmateriālu sagatavošana, kā arī ar mežsaimniecību un kokmateriālu sagatavošanu saistītie pakalpojumi”. Tomēr papildus tādiem atļautās izmantošanas veidiem, kas tieši saistīti ar mežsaimniecību, šajās teritorijās kā atļautā izmantošana minēta arī viensētu, pansiju, viesu māju, sporta un atpūtas objektu un dzīvnieku novietņu būvniecība, kā arī dzīvoklis vai atklāta sporta būve kā palīgizmantošana.

19.2. Satversmes tiesa ir norādījusi, ka Satversmes 115. pantā ietvertās tiesības uz labvēlīgu vidi nav absolūtas un tās var ierobežot, samērojot personu vai personu apvienību tiesības ar sabiedrības interesēm attiecībā uz līdzsvarotu saimniecisko attīstību un ekonomisko labklājību. Turklāt gan atsevišķu privātpersonu, gan visas sabiedrības ekonomiskās intereses bieži vien prasa pārveidot apkārtējo vidi, tostarp kultūrvidi un dabu. Satversmes 115. pants *a priori* neparedz pastāvošās vides saglabāšanu un neliedz īstenot ar ekonomiskajām interesēm saistītus projektus, bet – gluži pretēji – prasa līdzsvarotu un atbildīgu apkārtējās vides uzlabošanu, kas ietver arī cilvēku dzīvei piemērotu apstākļu un sabiedrības labklājības nodrošināšanu

(sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 13. punktu).

Kā jau secināts, arī Aizsargjoslu likums šajā apstrīdētajā teritorijā pieļauj apbūvi. Tomēr, ņemot vērā to, ka līdzās šai apstrīdētajai teritorijai atrodas *Natura 2000* teritorija – dabas liegums „Ziemepe”, bija jāizvērtē, vai apstrīdētajā teritorijā veiktai būvniecībai nebūs negatīvas ietekmes uz šo īpaši aizsargājamo dabas teritoriju.

19.3. Satversmes tiesa atzīst un vērš atbildīgo institūciju uzmanību uz to, ka neviens normatīvais akts neparedz unificētus pašvaldību teritorijas plānojumos lietojamās teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidus, to apzīmējumus un krāsojumu. Tomēr arī tad, ja trūkst attiecīga normatīvā regulējuma, pašvaldības kā publisko tiesību subjekta rīcības brīvības ārējo ietvaru nosaka tiesību principi, citastarp teritorijas plānošanas principi.

Ne vien teritorijas plānojuma izstrādes procesam, bet arī tā rezultātam – teritorijas plānojumam – jābūt skaidram un saprotamam. Teritorijas plānotajai (atļautajai) izmantošanai teritorijas plānojumā jābūt noteiktai tā, lai ikviens varētu ilgtermiņā plānot savu dzīvi, zinot to, kādam iepriekš skaidri definētam un paredzamam mērķim jebkura vietējās pašvaldības teritorija tiks izmantota. Turklāt teritorijas plānojumā teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana jānosaka tā, lai būtu iespējams pilnvērtīgi veikt šā teritorijas plānojuma stratēģisko novērtējumu. Tāda plānošanas prakse, ka teritorijai, kurā pastāv atšķirīgi apstākļi, nosaka tikai vienu plānoto (atļauto) izmantošanu, taču paredz daudzus tās izmantošanas nolūkus, tādējādi ievērojami mazinot teritorijas izmantošanas paredzamību, var nonākt pretrunā gan ar teritorijas plānošanas principiem, citastarp atklātības un interešu saskaņotības principu, gan arī ar vispārējiem tiesību principiem (sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 24.4. punktu).

Tātad teritorijas plānojuma grafiskajai daļai precīzi jāatspoguļo teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana, bet TIAN jāreglamentē konkrētie teritorijas izmantošanas noteikumi. Teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidu apzīmējumiem jābūt vispārpieņemtiem un saprotamiem to parastajā

vārdiskajā nozīmē, proti, TIAN nedrīkst paredzēt teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veida apzīmējumam pilnīgi neraksturīgus un ar to nesaistītus teritorijas izmantošanas nosacījumus.

19.4. Pašvaldība ir atbildīga par to, lai, tai piešķirtās rīcības brīvības robežās izstrādājot teritorijas plānojumus un nosakot attīstības risinājumus, tiktu rūpīgi izvērtēta šo risinājumu ietekme uz vidi un līdz ar to uz ikviena sabiedrības locekļa labklājību (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 6. jūlija sprieduma lietā Nr. 2008-38-03 9.2. punktu*).

Satversmes tiesa uzskata, ka stratēģiskais novērtējums attiecībā uz Akmeņraga meža daļu plānotās (atļautās) izmantošanas ietekmi uz dabas liegumu „Ziemepe” nav veikts pienācīgi, proti, izstrādājot Vides pārskatu, vispār nav ņemts vērā tas, ka TIAN mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās pieļauj ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi, un nav izvērtēta šādas apbūves ietekme uz dabas liegumu „Ziemepe”. Šāda situācija radusies tādēļ, ka pašvaldība Sakas pagasta teritorijas plānojumā mežsaimniecībā izmantojamām teritorijām kā plānoto (atļauto) izmantošanu paredzējusi šādām teritorijām neraksturīgu izmantošanas veidu – apbūvi, kas nav saistīta ar mežsaimniecību.

Ja pašvaldība būtu izvēlējusies precīzāku apzīmējumu teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veidam, kas paredz mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi, Vides pārskata sagatavotājiem būtu bijusi iespēja konstatēt, ka šai apstrīdētajai teritorijai kā dabas liegumam „Ziemepe” piegulošai teritorijai pievēršama lielāka uzmanība, un veikt pienācīgu ietekmes uz vidi izvērtējumu.

Par to, ka stratēģiskais novērtējums nav veikts pienācīgi, netieši liecina vairāki Vides pārskatā ietvertie secinājumi un ieteikumi, tostarp ierosinājums grozīt atklāto telpu izbūves un uzturēšanas teritoriju un tūrisma un rekreācijas teritoriju krasta kāpu aizsargjoslā plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumus atbilstoši Aizsargjoslu likuma 36. panta prasībām (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 64. lpp.*). Savukārt tas, ka mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās pieļautas ievērojami plašākas apbūves iespējas un šādas teritorijas krasta kāpu aizsargjoslā aizņem daudz lielākas platības par iepriekš minētajām teritorijām,

Vides pārskatā nav norādīts. Turklāt pārskatā par Vides pārskata sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtajiem viedokļiem norādīts, ka TIAN neparedz Zaļkalna mežā, kuram arī teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamās teritorijas, apbūves iespējas (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 85. lpp.*).

Tāpat Vides pārskatā minēts, ka īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un to tuvumā netiek plānota intensīva apbūves vai ražošanas attīstība (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 64. lpp.*) un Sakas pagasta teritorijas plānojums neparedz tādas darbības, „kas varētu būtiski un jūtami ietekmēt lielās un bioloģiski vērtīgās pagasta meža teritorijas” (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 62. lpp.*). Vides pārskatā arī norādīts, ka apbūves platībām ir jābūt koncentrētām, jo tas „atvieglina pašvaldības un valsts iestādes iespējas nodrošināt iedzīvotājus ar nepieciešamajiem pakalpojumiem, ļauj organizēt atkritumu savākšanu, nodrošināt ar ceļiem un inženiertehnisko infrastruktūru, kā arī citādi organizēt ikdienas dzīvi. Parasti apbūves teritorijas tiek koncentrētas ciemu robežās. Tas ļauj koncentrēt antropogēno ietekmi konkrētās vietās, bet pārējās atstāt salīdzinoši neskartas” (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 60. lpp.*).

Ja, veicot stratēģisko novērtējumu, būtu izvērtēta mežsaimniecībā izmantojamās teritorijās pieļautās ar mežsaimniecību nesaistītās apbūves iespējamā ietekme uz vidi kopumā un konkrēti uz Sakas pagastā esošajām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, tad Vides pārskatā šāds argumentēts izvērtējums *expressis verbis* būtu sniegts, līdzīgi kā tika izvērtēta Sakas pagasta teritorijas plānojumā paredzētā Akmensraga ciema ietekme uz dabas liegumu „Ziemupe” (*sk. lietas materiālu 2. sēj. 65. lpp.*).

Jāņem vērā arī tas, ka mežsaimniecībā izmantojamo teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumi attiecas ne tikai uz salīdzinoši nelielajām apstrīdētajām teritorijām, bet uz visām Sakas pagasta teritorijas plānojumā paredzētajām mežsaimniecībā izmantojamām teritorijām. Līdz ar to atbilstoši Sakas pagasta teritorijas plānojumam pastāv teorētiska un praktiska iespēja visas šīs teritorijas sadalīt trīs hektārus lielos zemesgabalos un veikt TIAN atļauto meža zemes transformāciju un apbūvi.

19.5. Sakas novada teritorijas plānojumā lietotais mežsaimniecībā izmantojamo teritoriju apzīmējums un krāsojums, iespējams, maldinājis arī sabiedrību, kura visbiežāk iepazīstas tieši ar teritorijas plānojuma grafisko daļu, nevis TIAN. Tas norādīts arī konstitucionālajā sūdzībā. Turklāt, kā redzams no lietas materiāliem, Pieteikuma iesniedzēja vairākkārt informējusi RAPLM un Vides ministriju, ka sabiedriskās apspriešanas ietvaros pašvaldība piedāvājusi iepazīties vienīgi ar grafiskās daļas sastāvdaļu – karti „Teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana”, nevis ar visu teritorijas plānojumu (*sk. lietas materiālu 1. sēj. 59. un 63. lpp.*).

Sabiedrības līdzdalība ir būtisks faktors visā teritorijas plānošanas procesā. Tas izriet no teritorijas plānošanas un vides aizsardzības principiem un tiesiskā regulējuma. Atklātības princips prasa, lai teritorijas plānojums tiktu izstrādāts, iesaistot sabiedrību un nodrošinot informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu (Teritorijas plānošanas likuma 3. panta 7. punkts). Sabiedrības tiesības vides jomā ir noregulētas Vides aizsardzības likuma II nodaļā. Turklāt, kā jau tika minēts šā sprieduma 18.4. punktā, pienākums uz klausīt sabiedrības viedokli izriet ne tikai no teritorijas plānošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem, bet arī no Novērtējuma likuma.

Var uzskatīt, ka sabiedrība nebija pienācīgi un saprotamā veidā iepazīstināta ar risinājumu, kas pieļauj apbūvi dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļās, jo no Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskās daļas kartes šāda iespēja tieši neizrietēja (*sal. ar Satversmes tiesas 2004. gada 9. marta sprieduma lietā Nr. 2003-16-05 secinājumu daļas 4.2. punktu*). Tas nonāk pretrunā ar atklātības principu un vienu no būtiskākajiem vides lēmumu leģitimitātes priekšnoteikumiem – sabiedrības līdzdalības nodrošināšanu teritorijas plānošanas lēmumu pieņemšanas procesā (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 3. maija sprieduma lietā Nr. 2010-54-03 8.2. punktu*).

Līdz ar to dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļās paredzētās apbūves iespējas un to ietekme uz dabas liegumu un vidi kopumā nav izvērtēta ne stratēģiskā novērtējuma veikšanas laikā, ne sabiedriskās

apspriešanas ietvaros, jo pašvaldība nebija sniegusi pilnīgu un precīzu informāciju. Šāda informācija ir viens no priekšnoteikumiem uz ilgtspējīgu attīstību vērsta lēmuma pieņemšanai (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 19. novembra sprieduma lietā Nr. 2009-09-03 15. punktu*).

Tātad attiecībā uz dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļām Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes laikā nav ievērots Teritorijas plānošanas likuma 3. panta 7. punktā nostiprinātais atklātības princips, kā arī Vides aizsardzības likuma 3. panta 4. punktā un Novērtējuma likuma 3. panta 6. punktā nostiprinātais izvērtēšanas princips, kas atbilst vienam no šā sprieduma 17.2. punktā minētajiem stratēģiskā novērtējuma pamatprincipiem – teritorijas plānojuma iespējamo ietekmi uz vidi novērtē tā izstrādes laikā un pirms tā pieņemšanas. Tas uzskatāms par būtisku pārkāpumu teritorijas plānojuma izstrādes procesā. Ja Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes laikā šajā teritorijā apbūve tika plānota, tad bija jāparedz arī attiecīgs teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas veids, piemēram, savrupmāju dzīvojamās apbūves teritorija mežaudžu ielokā – viens no Sakas pagasta teritorijas plānojuma grafiskajā daļā un TIAN paredzētajiem savrupmāju dzīvojamās apbūves teritoriju paveidiem.

Līdz ar to Sakas pagasta teritorijas plānojums, ciktāl tas pieļauj ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļās, kurās plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamas teritorijas, ir pretrunā ar Teritorijas plānošanas likuma 3. pantu, Vides aizsardzības likuma 3. pantu, Novērtējuma likuma 3. pantu un Aizsargājamo teritoriju likuma 43. pantu, tātad neatbilst arī Satversmes 115. pantam.

20. Vides aizsardzības un teritorijas plānošanas jomā Latvijā izveidota vesela virkne institūciju, tostarp VARAM, plānošanas reģioni, Birojs, Vides valsts dienests, Dabas aizsardzības pārvalde. Valsts pārvaldes mērķus, arī vides aizsardzības mērķus, visefektīvāk iespējams sasniegt, valsts pārvaldes iestādēm sadarbojoties. Citastarp arī Valsts pārvaldes iekārtas likuma septītā

nodaļa nosaka sadarbību kā procesu, kas valsts pārvaldes iestādēm palīdz efektīvāk veikt savas funkcijas un uzdevumus. Tādējādi tieši no pašvaldības un valsts pārvaldes institūciju sadarbības un likumā noteikto funkciju efektīvas un godprātīgas veikšanas ir atkarīgs tas, vai nepilnības teritorijas plānošanas procesā tiks novērstas pēc iespējas agrāk (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 27.2. punktu*). Satversmes tiesa jau vērsusi Ministru kabineta uzmanību uz nepieciešamību gādāt par valsts pārvaldes iestāžu sadarbību nolūkā nodrošināt efektīvu teritorijas plānošanas kontroli (*sk. Satversmes tiesas 2007. gada 21. decembra sprieduma lietā Nr. 2007-12-03 26. punktu*).

Pieaicināto personu Satversmes tiesai sniegtajos viedokļos un citos lietas sagatavošanas laikā iegūtajos materiālos pausti atšķirīgi uzskati par apstrīdētajām teritorijām noteiktās plānotās (atļautās) izmantošanas ietekmi uz dabas liegumiem „Pāvilostas pelēkā kāpa” un „Ziemepe”, kā arī par Sakas pagasta teritorijas plānojuma izstrādes procesu kopumā. Piemēram, VARAM norāda uz apstrīdēto teritoriju plānotās (atļautās) izmantošanas konkrētu nosacījumu neatbilstību Aizsargjoslu likumam, jo krasta kāpu aizsargjoslā jaunizveidojama zemesgabala platība paredzēta uz pusi mazāka, nekā prasa likums, tomēr tai pašā laikā, nemotivējot savu viedokli, atzīst, ka kopumā teritorijas plānojums izstrādāts, ievērojot normatīvo aktu prasības.

Savukārt Dabas aizsardzības pārvalde norāda uz to, ka Sakas pagasta teritorijas plānojumā plānotā (atļautā) Zaļkalna meža teritorijas izmantošana ir pretrunā ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzības mērķiem. Tomēr no lietas materiāliem neizriet, ka šī institūcija būtu mērķtiecīgi rīkojusies, lai šādu situāciju novērstu. Pieaicinātās personas, tostarp VARAM un Birojs, norāda, ka attiecībā uz teritorijas plānojumu sniegtajiem kompetento institūciju atzinumiem, arī Biroja atzinumam par vides pārskatu, ir vienīgi ieteikuma raksturs un pašvaldībai pašai ir tiesības izlemt, vai tā ievēros vai noraidīs šajos dokumentos rekomendēto. Savukārt to, vai pašvaldība šajos dokumentos ietvertos priekšlikumus un iebildumus vispār ir izvērtējusi un cik argumentēti tos noraidījusi, neviena institūcija faktiski neizvērtē. Tās formāli

atsaucas cita uz citas kompetenci un pašvaldības tiesībām galīgo lēmumu pieņemt pašai.

21. Satversmes tiesas likuma 32. panta trešā daļa noteic, ka tiesību norma (akts), kuru Satversmes tiesa atzinusi par neatbilstošu augstāka juridiskā spēka tiesību normai, uzskatāma par spēkā neesošu no Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas dienas, ja Satversmes tiesa nav noteikusi citādi.

Apsverot to, ar kuru brīdi Sakas pagasta teritorijas plānojumu attiecībā uz konkrētajām teritorijām atzīt par spēkā neesošu, Satversmes tiesa secina, ka visefektīvākā šo teritoriju aizsardzība būtu nodrošināma, ja teritorijas plānojumu atzītu par spēkā neesošu no tā spēkā stāšanās brīža, tas ir, no 2008. gada 11. janvāra, jo tad netiktu legalizētas, iespējams, nepamatotās pašvaldības darbības, kas veiktas, balstoties uz šo teritorijas plānojumu, tostarp saistībā ar „Kurzemes sētas” būvniecību (*sal. ar Satversmes tiesas 2007. gada 8. februāra sprieduma lietā Nr. 2006-09-03 16. punktu un 2008. gada 17. janvāra sprieduma lietā Nr. 2007-11-03 28. punktu*).

Nolēmumu daļa

Pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 30. – 32. pantu, Satversmes tiesa

nosprieda:

1. Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie ir pretrunā ar Aizsargjoslu likuma 36. pantā krasta kāpu aizsargjoslai noteiktajiem

ierobežojumiem, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

2. Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie Zaļkalna meža daļās pieļauj Aizsargjoslu likumam neatbilstošu Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastes aizsargjoslā jaunizveidojama zemesgabala platību un tādu teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kas nav savienojama ar dabas lieguma „Pāvilostas pelēkā kāpa” aizsardzību, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

3. Atzīt Pāvilostas novada domes 2009. gada 24. septembra saistošos noteikumus Nr. 9 „Par Pāvilostas novada teritorijas plānojumiem” attiecībā uz Sakas novada domes 2007. gada 27. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 12 „Sakas novada Sakas pagasta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi”, ciktāl tie pieļauj ar mežsaimniecību nesaistītu apbūvi dabas liegumam „Ziemepe” piegulošā Akmeņraga meža daļās, kurās plānotā (atļautā) izmantošana ir mežsaimniecībā izmantojamas teritorijas, par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes 115. pantam un spēkā neesošiem no 2008. gada 11. janvāra.

Spriedums ir galīgs un nepārsūdzams.

Spriedums stājas spēkā tā publicēšanas dienā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs

V. Skudra